

--Concept-- Veiligheidsscan Multicultureel Ontmoetingscentrum

Op weg naar een MCO voor Den Helder

Amsterdam, 22 juli 2002

Petra Reijnhoudt

Met medewerking van:
Tobias Woldendorp
Hein Stienstra
Hette Tulner

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de gemeente Den Helder bestaan sinds 2000 plannen om een multicultureel ontmoetingscentrum (MCO) op te richten. Dit centrum zou volgens een notitie van de adviescommissie Allochtonenbeleid (van 6 juli 2000) een voorziening moeten zijn waar allochtone en autochtone bevolkingsgroepen van Den Helder elkaar kunnen ontmoeten en gelegenheid krijgen culturele activiteiten te organiseren. De gemeente werd uitgenodigd te onderzoeken welke mogelijkheden zij had ter financiering van de vaste exploitatiekosten. Naar aanleiding van de notitie van de Adviescommissie Allochtonenbeleid werd besloten een extern onderzoek uit te laten voeren naar de haalbaarheid van een dergelijk centrum.

Een aantal nieuwe ontwikkelingen zorgde ervoor dat het uitvoeren van het onderzoek uitgesteld werd. In het belang van dit onderzoek zijn de volgende ontwikkelingen relevant:

- In het voorjaar van 2001 heeft de Woningstichting het voormalige belastingkantoor van Den Helder aangekocht met het doel daar activiteiten te huisvesten voor allochtonen.
- Vanaf 2002 diende er een nieuwe locatie beschikbaar te zijn voor de activiteiten in het Ontmoetingscentrum aan de Krammerstraat.
- Er moest een andere locatie komen voor het project Begeleid Kamerwonen.

Door de genoemde ontwikkelingen was de discussie over de haalbaarheid en wenselijkheid van een MCO opnieuw aangewakkerd. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in gestructureerd overleg tussen alle partijen die een belang bij het MCO hebben¹. Zij hebben gezamenlijk een intentieverklaring ondertekend voor de realisering van een MCO. Via een enquête onder allochtonen groeperingen en welzijnsorganisaties is vervolgens geïnventariseerd welke groeperingen behoefte hebben aan welke ruimte en welke activiteiten zij willen organiseren. Deze enquête kwam in de plaats van het eerder genoemde onderzoek.

Daarnaast waren de betrokken partijen het er over eens dat het Antillianen Ontmoetingscentrum aan de Krammerstraat geïncorporeerd kan worden in een MCO, dat gevestigd zou kunnen worden in het hier boven genoemde voormalig belastingkantoor.

1.2 Het MCO

De plaats van het voorgestelde Multicultureel Ontmoetingscentrum (MCO) is een voormalig belastingkantoor in de wijk Nieuw Den Helder aan de Flevostraat. Het kantoor heeft een totaal vloeroppervlakte van ongeveer 1.750 m² verdeeld over vier verdiepingen. Rondom het gebouw is een grote eigen tuin.

Noot 1 Triton, de Helderse allochtone groeperingen, het opbouwwerk, de Woningstichting, de Adviescommissie Allochtonenbeleid en de gemeente.

Naast de ruimtes die de allochtone groeperingen voor hun eigen organisatie nodig hebben², zijn er ruimtes die gezamenlijk gebruikt kunnen worden zoals een keuken en een feest/theaterruimte. Op voorhand is gesteld dat er in het MCO geen gebedsruimtes worden ondergebracht. Vanuit de welzijnsstichting Triton is de wens naar voren gebracht tot het mede vestigen van een kinderopvangcentrum in het MCO. Dit laat zich goed combineren met de activiteiten voor volwassenen en een dergelijk kinderopvangcentrum kan een belangrijke functie hebben bij opvoedingsondersteuning. Bij de planning van de ruimtes van het voormalige belastingkantoor is er op voorhand al rekening gehouden met de vestiging van dit centrum. Daarnaast bestaan er nog plannen tot het vestigen van een wereldrestaurant en een horecafunctie.

Een eerste inschatting van de benodigde ruimte is dat het haalbaar is een MCO te vestigen in de kelder, de begane grond en de eerste etage van het voormalig belastingkantoor. Daarvoor zullen wel aanpassingen aan het gebouw gedaan moeten worden, zoals het plaatsen van scheidingswanden en het herinrichten van de ruimtes.

Voor de hogere etages van het belastingkantoor bestond het plan om daar het project Begeleid Kamerwonen onder te brengen. De laatste ontwikkelingen op dit gebied zijn echter dat de gemeente niet akkoord gaat met dit plan wegens de complexiteit van het scheiden van etages en bezoekersstromen. In plaats daarvan leeft het idee dat ook Nederlandse organisaties ruimte krijgen om activiteiten te organiseren op de hoger gelegen verdiepingen. Hoe het voormalig belastingkantoor in de nabije toekomst ingericht zal worden staat echter nog niet 100% vast. Bij dit onderzoek gaan wij er vooralsnog van uit dat het project Begeleid Kamerwonen wel in het toekomstige MCO wordt ondergebracht.

1.3 Probleemstelling

De plannen die bestaan voor de omvorming van het voormalig belastingkantoor tot MCO zijn vrij complex voor wat betreft functionaliteit, functiemenging en inrichting. De vraag die de gemeente zich terecht stelde is of een dergelijk complex te controleren valt qua veiligheid en beheer. Waar het nieuwe MCO in de toekomst echter ook gevestigd wordt, de gemeente vindt het van belang om vooraf goed inzicht te hebben in maatregelen die ervoor kunnen zorgen dat het toekomstig MCO én de omgeving van het MCO veilig en beheersbaar blijven. Dit kan men alleen realiseren door vooraf, voordat men gaat verbouwen, reeds na te denken over een afgewogen pakket aan bouwkundige, organisatorische en elektronische maatregelen. DSP-groep is vanuit haar ervaring met de Veiligheidseffectrapportage (VER) benaderd om mee te denken over de veiligheid en beheersbaarheid van het toekomstig MCO. Omdat er een beperkte tijd was voor het uitvoeren van het onderzoek is er in overleg met de gemeente gekozen voor het uitvoeren van een verkorte variant van de VER. Dit houdt in dat DSP in opdracht van de gemeente een inventarisatie doet naar de veiligheidsrisico's van het toekomstige MCO, op basis daarvan een aantal alternatieven en maatregelen voorstelt en dit alles in één rapportage voorlegt aan de gemeente. Bij de uitvoering van het onderzoek werden de partijen betrokken die in de toekomst ook bemoeienis zullen hebben bij het MCO.

Noot 2 Antillianen, Afghanen, Tamils, Molukkers, Moslims, Chinezen, Surinamers, Somaliërs, Afrikaners, Turken en Marokkanen.

Als probleemstelling voor het onderzoek hebben wij de volgende vraag gehanteerd:

Welke veiligheidsrisico's zijn er aan te wijzen in en om het voormalig belastingkantoor, en welke alternatieven en maatregelen kunnen er genoemd worden om tegemoet te komen aan de veiligheidsrisico's en een zo veilig en beheersbaar mogelijk MCO te garanderen?

1.4 Werkwijze

Om een antwoord te kunnen geven op de genoemde probleemstelling zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De plannen van de gemeente met het gebouw en de directe omgeving werden geanalyseerd door een adviseur sociale veiligheid en een inbraakpreventie-adviseur.
- Deze analyse werd aangevuld met gegevens die door een adviseur sociale veiligheid zijn verkregen tijdens het schouwen van het pand en de directe omgeving, inclusief de Krammerstraat.
- Er zijn interviews gehouden met de verschillende betrokkenen bij het toekomstig MCO, waaronder de gemeente, de Woningstichting, politie en Triton.
- Tijdens een workshop met toekomstige 'beheerders' is een presentatie gegeven van geconstateerde veiligheidsrisico's en is gezamenlijk een inventarisatie gemaakt van mogelijke veiligheidsrisico's.
- Een tweede workshop heeft een overzicht van mogelijke alternatieven en maatregelen opgeleverd.
- Als laatste is tijdens een presentatie voor de adviescommissie Allochtonenbeleid een overzicht gegeven van mogelijke risico's en maatregelen waar men vervolgens weer op kon reageren.

1.5 Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd: allereerst vindt u in het **hoofdstuk 2** een overzicht van geconstateerde risico's. **Hoofdstuk 3** bevat de alternatieven. In **hoofdstuk 4** bespreken we vervolgens de maatregelen, zowel fysiek als organisatorisch waar men aan moet denken bij het opzetten van een MCO.

In de **bijlagen** vindt u achtereenvolgens een overzicht van geïnterviewde personen, een overzicht van gebruikt materiaal, de verslagen van interviews en schouw, het overzicht van geconstateerde risico's, een overzicht van relevante regelgeving en de samenvatting die reeds eerder ten behoeve van het raadsvoorstel is geschreven.

2 De veiligheidsrisico's

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk focussen we op het in beeld brengen van de veiligheidsrisico's die er kunnen spelen in en rondom het MCO. Per schaalniveau (omgeving, terrein en gebouw zelf) geven we een korte beschrijving van de huidige situatie en gaan daarna aan de hand van schouw, interviews en workshops, in op de geconstateerde veiligheidsrisico's voor omgeving, terrein en gebouw zelf. In een aparte paragraaf bespreken we de door de politie geconstateerde risico's. Deze waren helaas niet aanwezig tijdens de tweede workshop. Ook de brandweer is nog niet direct betrokken geweest bij deze veiligheidsscan.

2.2 Risico's in wisselwerking met de buurt

2.2.1 De buurt rondom het voormalig belastingkantoor; huidige situatie

De buurt waar het voormalig belastingkantoor in is gevestigd ligt tussen het centrum en station Den Helder Zuid in. Aan de andere zijde van het water dat het terrein van het belastingkantoor aan één kant begrenst, ligt de Zuiderzeebuurt, een woonbuurt waar veel Antillianen wonen. Het is een jaren zestig wijk, met stempels in afwisselend laagbouw en gestapelde meergezinswoningen. Er is een klein gebied met koopwoningen. De bewoners daarvan maken tot nu toe de grootste bezwaren tegen de komst van het MCO. Verderop aan de Marsdiepstraat staan hogere flats, waar zich veel problemen voordoen. Een deel van deze flats zal gesloopt worden. Aan de Krammerstraat, grenzend aan de Zuiderzeebuurt, staat een aantal containers, die momenteel in gebruik zijn als buurtcentrum voor de Antillianen. Dit complex moet op korte termijn plaats maken voor een natuurpark en dat is letterlijk zichtbaar. De hopen zand zijn bijkans tot aan de voordeur opgehoopt.

2.2.1 Geconstateerde risico's tijdens de schouw

Tijdens het schouwen maakte de omgeving een verlaten indruk en er lag relatief veel zwerfvuil. Volgens de projectleider herstructurering van de Woningstichting Den Helder schuilen de problemen in de buurt hem vooral in het bovenmatig gokken op straat met veel omloop van grote geldbedragen, drugsgebruik (en dus ook handel) en lawaai op straat. Bij slecht weer worden de portieken van de flats hiervoor gebruikt en is het volgens bewoners "haast onmogelijk om je eigen flat in te komen".

2.2.2 Geconstateerde risico's tijdens de workshops

Tijdens de twee workshops hebben de betrokkenen bij het toekomstig MCO (zie bijlage voor overzicht) gebrainstormd over de risico's die samenhangen in wisselwerking tussen MCO en omgeving.

Om met dat laatste te beginnen: het grootste veiligheidsrisico is volgens de betrokkenen gelegen in de acceptatie van en het draagvlak voor het MCO bij de omwonenden van het toekomstige MCO. In een vroeg stadium moet al begonnen worden met het wegnemen van mogelijke angsten en bezwaren van omwonenden en tegelijkertijd het communiceren van regels en gedragscodes voor de bezoekers van het MCO, én het in gesprek brengen van de twee 'doelgroepen'. Op die manier ontstaat er begrip tussen de partijen en leert men elkaar kennen. Er dat is een voorwaarde voor wederzijdse acceptatie.

In het verlengde van dit eerste risico benoemden de deelnemers het er *niet komen* van het MCO als een risico. Wanneer dit het geval is betekent dat dat de huidige overlast op verschillende plekken blijft bestaan; de komst van het MCO betekent een mogelijkheid om met een schone lei en goede afspraken te beginnen.

Als laatste punt noemen de betrokkenen de frequentie en de kwaliteit van toezicht en middelen van bijvoorbeeld politie en gemeente. Het welslagen van het MCO hangt niet alleen af van een goede interne organisatie en een goed contact met de buurt, maar heeft minstens zoveel te maken met afstemming over inzet en middelen tussen politie, gemeente en beheerders van het toekomstig MCO.

2.3 Risico's in de directe omgeving van het voormalig belastingkantoor

2.3.1 Beschrijving van de directe omgeving

Het voormalige belastingkantoor staat aan de Flevostraat in een jaren zestig buurt in Den Helder Zuid. Het gebouw is aan de voorzijde afgescheiden van de weg door een hekwerk. In de directe omgeving ligt een cluster samenwerkend voortgezet onderwijs (SAVO). De naaste buur van het toekomstige MCO-complex is een school voor Bijzonder onderwijs. Verderop is een ROC vestiging, afdeling Economie. De directe omgeving van het belastingkantoor is een mengelmoes van voorzieningen variërend van een moskee, een kinderopvang een uitvaartcentrum en een kleinschalige opzet van werken aan huis aan de A.Romein-Verschoorlaan. Ook is het terrein grenzend aan het belastingkantoor recent gezegend voor de komst van een Tamil-tempel.

In de directe omgeving van het belastingkantoor is veel openbare parkeerruimte. Niet ver van het belastingkantoor, achter de scholengemeenschap, is het politiebureau.

De buurt is goed ontsloten: OV lijn 32 komt er elk kwartier langs en in de spits en avond rijden ook nog extra lijnen. Voor het voormalige belastingkantoor is ter hoogte van de singel een bushalte.

Het voormalig belastinggebouw staat op een vrij groot stuk grond. Een groot deel daarvan werd als parkeer- en manoeuvreerruimte gebruikt. Een deel is parkachtig ingericht met vooral gebiedseigen beplanting: duindoorns en vlier en duinvegetatie. Voor het gebouw staat een betonnen kunstwerk van Aldert Mantje uit 1983. Het refereert aan de verdedigingslinies uit WO II, die in het duinengebied liggen en heeft daardoor een nogal defensief karakter, maar past desalniettemin goed. Het kan als een goede zit- en hangplek gebruikt worden.

Toekomstige ontwikkelingen

Er zijn plannen om op het terrein beheerderswoningen te maken. Hier zouden de wijkmeesters van de woningstichting in komen te wonen. Tekeningen hiervan zijn echter niet in bezit van DSP-groep.

2.3.2 Geconstateerde risico's

Activiteiten in de directe omgeving van het belastingkantoor die volgens de betrokkenen een risico op kunnen leveren bij de komst van het MCO zijn drugsdealen (in de schoolomgeving), hanggroepen rond het MCO en verkeersoverlast en ruzies met omwonenden. Deze activiteiten betekenen een aanslag op de veiligheidsbeleving van de omwonenden, maar kunnen er ook de aanleiding toe zijn dat goedwillende gebruikers van het centrum er niet meer naartoe durven.

Op het terrein zelf is veel achterstallig onderhoud, waardoor de paden die er lopen overwoekerd zijn en de zichtbaarheid beperkt is. Ook de zichtbaarheid en attractiviteit vanaf het terrein naar de straat toe is beperkt door het hekwerk aan de straatzijde en opgroeiende beschoeiing.

2.4 Bouwkundige risico's

2.4.1 Beschrijving van het pand

Het pand van het voormalig belastingkantoor stamt uit de jaren tachtig van de vorige eeuw en heeft drie verdiepingen. Het gebouw heeft een op de Flevostraat gerichte entree met trappartij en een hellingbaan aan weerszijden. Het pand wordt momenteel door de Woningstichting verhuurd aan verschillende minderheidsgroepen. Op de bovenste verdieping is momenteel de opslag van verschillende verenigingen. Ook is een bovenruimte 'verhuurd' aan een jongere Antilliaanse, die een oogje in het zeil moet houden op uren dat er weinig activiteit is. Bij de schouw wees evenwel nergens op recent gebruik.

De kelder

Het voormalige belastingkantoor heeft in de kelder een aantal ruimten, die in het verleden als archiefruimte hebben gefunctioneerd en die door de goede klimaatbeheersing geschikt gemaakt kunnen worden als ruimten die geen daglicht nodig hebben, maar wel een goede ventilatie (muziek, sport). Opvallend zijn de lage plafonds, de dikke betonnen dragende muren en de vluchtdeuren. Opvallend is dat de deuren niet tot de grond toe doorlopen en dus niet toegankelijk zijn voor invaliden en mensen die slecht ter been zijn. De hoofdvluchtroute loopt in de nieuwe situatie door een aantal andere ruimten heen. Het trappenhuis is centraal gelegen en ziet er solide en deugdelijk uit.

Er is een fietsenruimte onder in de kelder. Deze ruimte is alleen van binnenuit bereikbaar; men moet dus met de fiets door de centrale hal.

Begane grond

De begane grond is gelegen op een halve verdiepingshoogte. De ruimte bestaat momenteel uit een aantal kleinere eenheden en een aantal grotere ruimte. De ontmoetingsruimte aan de waterzijde heeft een eigen entree. Bij de hoofdentree is een draaideur en een ruimte van de beheerder.

De eerste verdieping

Op de verdieping zijn kantoorruimten, die eenvoudig te transformeren zijn tot units waar per culturele groepering mensen hun ruimte kunnen hebben. In de planvorming neemt de I.V.C. ruimte een belangrijke plaats in. Dit is verenigingsruimte, waar enkel vrouwen komen, vooral van autochtone afkomst.

Bovenste verdieping

Op de bovenste verdieping zijn nu kantoorruimten, die als opslagruimte gebruikt worden en woont er een Antilliaanse vrouw als 'anti-kraakwacht'. De daar aanwezige liftbedieningsruimte was eenvoudig te betreden. Er is een makkelijk toegankelijk plat dak waarop men kan zitten. Er is evenwel geen dakrand.

Toekomstige ontwikkelingen

Er bestaan plannen om het naast het belastingkantoor gelegen gebouw in gebruik te nemen als wijkcentrum en hierlangs ook de toegang voor een Foyer de Jeunesse te regelen. Tekeningen en plannen hiervan zijn niet in bezit van DSP-groep.

2.4.2 Bouwkundige risico's ten aanzien van het pand

Er is slechts één centraal ontsloten lift/trappenhuis in het pand. Dat betekent dat compartimentering in de huidige situatie moeilijk zal gaan omdat iedereen gebruik moet maken van hetzelfde trappenhuis. Vanuit de kelder is er slechts één hoofdvluichtroute en de vluchtdeuren lopen niet door tot op de grond. Wanneer men, conform de huidige wensen ten aanzien van het MCO, wil compartimenteren (verschillende gebruikersgroepen van elkaar scheiden) komt men waarschijnlijk in conflict met de brandweereisen. De brandveiligheid (m.n. in de kelder) werd in het algemeen als een risico genoemd, naast geluidsoverlast, voor zowel de verschillende gebruikers in het pand als geluidsoverlast van binnen naar buiten. Het platte dak heeft geen afscheiding. Het risico op ongelukken is aanwezig wanneer men hier een dakterras zou willen maken. De liftbedieningsruimte is nu makkelijk toegankelijk, met alle gevaar voor ongelukken.

2.5 Risico's ten aanzien van het gebruik/de gebruikers van het gebouw

De komst van een MCO in het voormalig belastingkantoor betekent dat een aantal zowel allochtone als autochtone partijen gezamenlijk in een pand ondergebracht worden. Elke groep heeft daarbij zijn eigen normen en waarden en manieren van omgang met elkaar. Veiligheidsrisico's die daarmee samenhangen zijn onder andere alle mogelijke confrontaties (met geweld) tussen verschillende groepen gebruikers, drankmisbruik, een toeloop van criminelen naar het centrum en onduidelijke communicatie door cultuur- en taalverschillen.

Wat door alle betrokken partijen 'met stip' aangehaald werd is dat een groot veiligheidsrisico gelegen is in ondeskundig toezicht en beheer van het MCO. Betrokkenen waren het er over eens dat men voor het goed laten draaien van het toekomstig MCO professionele toezichthouders en beheerders nodig heeft die zowel in communicatief en multicultureel opzicht, als in technisch opzicht hun sporen verdiend hebben. Wanneer aan die eis is voldaan, zullen confrontaties en conflicten geminimaliseerd kunnen worden.

2.6 Politiegegevens

2.6.1 Inleiding

Vertegenwoordigers van de plaatselijke politie waren niet aanwezig (wel uitgenodigd) bij de workshops die gehouden zijn in het kader van de veiligheidsscan rond het toekomstige MCO. Zij zijn apart geïnterviewd over het criminaliteitsbeeld rond de locatie van het toekomstige MCO, over de mogelijke gebruikers van het centrum, over de mogelijke veiligheidsrisico's die zij zien en over het gevoerde politiebeleid. Onderstaand een verkorte weergave van de belangrijkste politie bevindingen ten aanzien van de door hun verwachte risico's. In de bijlagen vindt u een integraal interviewverslag.

2.6.2 Algemeen

De politie begint met de constatering dat er een groot Antilianenprobleem in Den Helder is, waar bij de gemeente echter te weinig aandacht en capaciteit voor is. Dat levert frustratie bij de politie op en verergert de problemen. Een van de meest nijpende problemen op dit moment is volgens de politie het feit dat het huidige ontmoetingscentrum voor Antillianen aan de Krammerstraat met sluiting bedreigd wordt terwijl er nog geen vervangende ruimte is gevonden. Wanneer het centrum sluit zonder dat deze ruimte er is verwacht de politie grote ordeproblemen.

2.6.3 Criminaliteitsbeeld toekomstig MCO en de omliggende buurten

De locatie waar het MCO zal komen kent nu weinig problemen, afgezien van de zogenaamde loverboys, die vorig jaar rond de scholen rondhingen. De politie is toen meer gaan surveilleren waarna de klachten verdwenen zijn. De problemen die er zijn spelen zich af in de naast het toekomstige MCO gelegen wijk waar de Antilliaanse gemeenschap is geconcentreerd. Daar komen vooral veel relationele incidenten voor. De wijk daarachter geeft volgens de politie ook veel problemen, vooral geconcentreerd rond de Eendrachtstraat. Gewelddelicten en drugshandel staan bovenaan het lijstje problemen.

De Antilianen hebben een straatcultuur en verblijven dus veel op straat. In die straat wordt veel gedeald; ze zijn echter bedreven in het ongemerkt handelen. In de buurt wordt ook veel gedobbeld, wat ook weer voor problemen kan zorgen. Tot slot is het gummen populair onder de jongeren (uiteraard minder onder de omwonenden).

Achter deze wijk was de oude Antillianenwijk, die inmiddels is afgebroken. Er staat alleen nog in barakken het oude ontmoetingscentrum van de Antilianen aan de Krammerstraat. Dit ontmoetingscentrum levert relatief weinig problemen op. De groep die er komt is niet de groep die veel problemen oplevert. Alleen bij grotere feesten komen ook meer problematische Antilianen in dit centrum. Dan is er overlast door het verkeer in de buurt. Soms ook onderling geweld, maar weinig bijzonders. Wel onveiligheidsgevoelens bij buurtbewoners. Hier is ook het kamerproject in de buurt waar nieuwkomende jonge moeders en jongeren opgevangen kunnen worden. De problemen die zich hier voordeden waren volgens de politie deels te wijten aan het feit dat het werd beheerd door niet gekwalificeerd personeel.

Probleemgroepen

Volgens de vertegenwoordigers van de politie zijn het vooral Antillianen die problemen veroorzaken. De Antilliaanse bevolkingsgroep is sinds 1996 sterk toegenomen; zij zijn van het begin af aan geconcentreerd geweest in de buurt naast het toekomstig MCO, al is er een verschuiving door sloop van de buurten waar de problemen begonnen.

Volgens de politie is een groot deel van deze gemeenschap persoonlijk, dan wel zijdelings betrokken bij de drugshandel. Er zijn eigenlijk twee groepen binnen deze gemeenschap die problemen geven; de nieuwkomers en de 20 tot 40 jarigen. Binnen de politie zijn de meningen verdeeld over welke groep nu precies de meeste overlast veroorzaakt: de –steeds wisselende groep - nieuwkomers die, als ze langer hier zijn rustiger worden of een groep twintigers en dertigers die al langer hier wonen die veel problemen geven. Kenmerkend voor de Antilliaanse gemeenschap in het algemeen is hun wantrouwen jegens de politie. Dat maakt ze moeilijk benaderbaar. Contacten met mensen uit de (problematische) Antilliaanse groepen moet vaak geniepig worden georganiseerd. Men is snel bang dat anderen hen voor verraders aan gaan zien.

De andere groepen geven weinig problemen. De politie noemt de Tamils en de Somaliërs als tweede groep. Bij deze groepen gaat het echter meer om alcoholgerelateerde incidenten van individuen. Somaliërs zijn in de regel een stuk beter opgeleid dan Antillianen. De wijkagent kan zich mede daardoor voorstellen dat zij zich minder op hun gemak voelen bij Antillianen (in het geval dat men gezamenlijk gebruik moet gaan maken van het MCO).

Antilliaanse groepen botsen soms met andere groepen, maar dan gaat het om individuele aanleidingen (vrouwen, drugsdeal, etc).

2.6.4 Veiligheidsrisico's volgens de politie

Het voormalig belastingkantoor als locatie voor het MCO is op zich goed gekozen volgens de politie. Het staat niet in een woonwijk en staat vlak bij de wijk waar de Antilliaanse gemeenschap woont, zodat ze er wel makkelijk kunnen komen. Wel ligt het gebouw in de buurt van scholen, maar de activiteiten in het MCO zullen vooral 's avonds plaats gaan vinden. De politie zou er overigens wel een voorkeur voor hebben als het centrum ook overdag open is, om een alternatief te creëren voor de groepen die nu op straat verblijven.

Ook de politie signaleert dat de grootste risico's voornamelijk liggen op het vlak van een gebrekkig beheer van het MCO. Het ontbreken van voldoende gekwalificeerd personeel dat in staat is om daadkrachtig leiding te geven wordt als een groot risico gezien, gekoppeld aan onvoldoende beheer van het MCO. Daarnaast waarschuwt de politie voor de combinatie van het MCO met het project Begeleid Kamerwonen wegens een verschil in doelgroep. Ook moet scherp gelet worden op toename van het probleem met de loverboys.

2.6.5 Huidige aanpak politie

Gericht op de Antilliaanse groep heeft de politie het plan om in het voorjaar bekende dealers van de straat te halen en zo lang mogelijk op te sluiten om voorbeelden te stellen voor de rest. Deze aanpak blijkt preventief goed te werken om de zomer wat rustiger door te komen. Daarna past de politie locatiegebonden veel surveillance toe op de Koningstraat en de

Eendrachtstraat. In de zomer worden daar speciaal mensen voor vrij gemaakt om de orde te handhaven. Dealen heeft dan weinig prioriteit, er wordt dan vooral opgetreden tegen gummen, huisvuil op straat, verkeersagressie e.d.

Volgens de politie is men nu niet bij machte om goed te reageren op problemen met Antillianen door onderbezetting, weinig steun van andere partijen zoals de gemeente en angst voor represailles vanuit Antilliaanse hoek.

2.7 Conclusie

Onderstaand volgt een korte, puntsgewijze opsomming van de belangrijkste risico's die door betrokkenen zijn geconstateerd tijdens de workshops en de interviews. Deze zijn gegroepeerd in drie categorieën:

- 1 Risico's in wisselwerking MCO <-> buurt:
 - a. acceptatie/draagvlak buurt door onvoldoende communicatie
 - b. het er niet komen van het MCO
 - c. frequentie en kwaliteit van toezicht en middelen (van bijv. politie en gemeente)
 - d. geluidsoverlast door rondhangende groeperingen
- 2 Risico's in de omgeving van het MCO:
 - a. drugsdealen/loverboys (in de schoolomgeving)
 - b. hanggroepen rond het MCO met intimiderend gedrag
 - c. verkeersoverlast
 - d. confrontaties met omwonenden
- 3 Risico's in het pand:
 - a. confrontaties tussen verschillende gebruikersgroepen
 - b. ondeskundig of onvoldoende beheer en toezicht
 - c. drankge- en misbruik
 - d. geluidsoverlast

Naast deze risico's die vooral met de gebruikers van het MCO te maken hebben is er gebouwtechnisch nog een aantal risico's die liggen in de sfeer van brandpreventie, inbraakpreventie, vluchtmogelijkheden en het goed kunnen scheiden van verschillende gebruikersgroepen (ook gescheiden toiletblokken bijvoorbeeld). Deze risico's zijn nog niet nader te specificeren omdat nog niet bekend is hoe de precieze indeling van het gebouw gaat worden. In de bijlagen vindt u een compleet overzicht van geconstateerde risico's.

3 Alternatieven

3.1 Inleiding

Een VER wordt meestal uitgevoerd wanneer het gaat om een nieuw te bouwen gebied/wijk of herontwikkeling van een gebied. Zowel de feitelijke omvang, de mogelijkheden tot aanpassing, als de hoeveelheid verschillende functies die zich dan voordoen, zijn groter dan in de situatie van het huidige belastingkantoor. Het gaat hier om één bestaand pand in een bestaande omgeving. Weliswaar is de hoeveelheid functies die men wil onderbrengen in het pand wel tamelijk groot (van feesten tot vergaderen), maar deze liggen toch min of meer in elkaars verlengde. De hoeveelheid mogelijke alternatieven is wat DSP-groep betreft dus beperkt.

In dit hoofdstuk bespreken we de twee hoofdalternatieven die volgens DSP-groep aan de orde zijn:

- 1 Op grond van de geconstateerde veiligheidsrisico's ziet men af van de vestiging van een MCO op die plek; oplossen van de geconstateerde risico's levert té grote kosten op in verhouding tot de opbrengsten.
- 2 De veiligheidsrisico's die geconstateerd zijn, zijn niet onoverkomelijk en impliceren dus de komst van het MCO in het voormalige belastingkantoor. Kiezen voor dit alternatief betekent vervolgens nadenken over een zo optimaal mogelijke inrichting van het pand, waarbij ook een aantal alternatieven mogelijk zijn.

3.2 Alternatief 1: afzien van de vestiging van het MCO

Kiezen voor dit alternatief impliceert dat men de in het vorige hoofdstuk geïnterpreteerde veiligheidsrisico's dusdanig groot vindt, zowel in aantal als in zwaarte, dat men deze niet vindt opwegen tegen de risico's in de huidige situatie. Dit alternatief verdient wat DSP-groep betreft niet de voorkeur. Daar zijn een aantal redenen voor: ten eerste zijn de in het vorige hoofdstuk genoemde veiligheidsrisico's niet zodanig groot dat deze de komst van een MCO op die plek belemmeren. Naast bouwkundige aanpassingen aan het gebouw om de veiligheid te vergroten en het gebouw geschikt te maken voor het doel van een MCO, concentreren de risico's zich voornamelijk op organisatorische en beheertechnische aspecten. Ten tweede worden, wanneer men besluit het MCO niet in het voormalig belastingkantoor te vestigen, maar ergens anders in de stad, zeer waarschijnlijk ook voor deze nieuwe locaties dezelfde organisatorische en beheerstechnische risico's genoemd. En ten derde verliest men op deze manier het vertrouwen van de toekomstige gebruikers van het pand, die er al min of meer vanuit gaan dat het MCO er daar komt.

3.3 Alternatief 2: het MCO wordt wel gevestigd in het voormalig belastingkantoor

Wanneer men wel kiest voor de vestiging van het MCO in het voormalig belastingkantoor betekent dat dat men op bouwkundig, organisatorisch en beheerstechnisch gebied aanpassingen aan het pand en de omgeving moet doen, maar dat de geconstateerde risico's niet zodanig zijn dat het MCO een gevaar voor de omgeving en de gebruikers oplevert.

Wanneer men deze keus heeft gemaakt zijn er echter ook nog subalternatieven mogelijk binnen het pand zelf.

Op dit moment bestaan er al een aantal plattegronden met daarop een voorstel voor indeling van het pand (zie de bijlagen). Deze zijn echter nog niet definitief; er kan nog geschoven worden met de plaatsing van de verschillende functies en gebruikersgroepen. Op grond van de tekeningen die in bezit van DSP zijn, zijn er een aantal alternatieve compartimenteringen te noemen die uit veiligheidsoverwegingen de voorkeur verdienen. Het gaat hier dan vooral om sociale veiligheids-alternatieven; de brandweer zou de voorstellen zeker nog op brand- en vluchtveiligheid moeten controleren. Onderstaand volgen de alternatieven die wij zeker zouden adviseren uit te voeren:

Alternatieven op bouwkundig niveau

- 1 In de kelder: geef een andere bestemming aan het fietsenhok, waarbij de relatie binnen-buiten niet in het spel is en creëer op een andere plek een direct van buitenaf toegankelijk fietsenhok.
- 2 Op de begane grond: Verplaats de kinderopvang naar de ruimte achterin het gebouw waar nu nog kantoren staan gepland, breidt hem eventueel iets uit en creëer een eigen entree en afgesloten buitenspeelplaats.
- 3 Op de begane grond: er vanuit gaand dat de Antilliaanse gebruikers daar een plek krijgen in plaats van op de eerste verdieping: plaats deze groep op de plaats waar nu de ontmoetingsruimte is, creëer een eigen opgang, toegangsweg en een eigen buitenruimte waar men geen overlast veroorzaakt voor andere gebruikers. Zorg dat men wel gebruik kan maken van de toiletgroepen maar verder geen toegang tot de rest van het MCO heeft.
- 4 Op de begane grond: vergroot de beheerderruimte zodat deze mogelijk gecombineerd kan worden met een kantoorfunctie waar ook anderen dan de beheerder kunnen zitten. Eventueel kan er bij deze plek nog een aparte toiletgroep voor de Antillianen gecreëerd worden.
- 5 Op de begane grond: vergroot de entree zodat er tijdens feesten en partijen een mobiele detectiepoort neergezet kan worden om mensen te screenen op wapens e.d.
- 6 Op de eerste verdieping: compartimenteer de ruimte zodanig, dat mannen en vrouwen gescheiden gebruik kunnen maken van de ruimten en de toiletten.
- 7 Op de tweede verdieping: zorg ervoor dat als de Foyer de Jeunesse op deze verdieping geplaatst wordt, de entree via een andere route dan het MCO loopt. Het is wenselijk dat deze functies gescheiden blijven (verschillende gebruikers met verschillende tijdstippen en manieren van gebruik). De lift/het trappenhuis van het MCO kan dan alleen als vluchtweg gebruikt worden.

Alternatieven op organisatieniveau

In de huidige opzet gaat men ervan uit dat het pand beheerd wordt door beheerders van Triton en dat er in het pand verder geen welzijns- of maatschappelijke functies worden ondergebracht.

In andere steden, waaronder Utrecht, heeft men ervoor gekozen om ook politie en gemeente een plek in het daar gevestigde multifunctioneel gebouw te vestigen. Zo zou men kunnen bevorderen dat ook gebruikersgroepen die geen specifieke ruimte in het pand huren de weg naar het MCO leren kennen. De politie is over haar bijdrage aan dit plan echter verdeeld; zij waarschuwen ervoor dat het niet moet lijken alsof de politie het beheer op zich neemt.

3.4 Conclusie

Het mag duidelijk zijn dat de voorkeur er naar uit gaat om het MCO wel in het voormalig belastingkantoor te vestigen.

DSP-groep is van mening dat het niet doorgaan van het MCO een groter risico oplevert dan wanneer het MCO er wel komt op die plek. Redenen daarvoor zijn dat het pand in de buurt van de beoogde doelgroepen komt te liggen, veel relaties met omliggende functies mogelijk zijn en tegelijkertijd voldoende geïsoleerd ligt om de overlast te beperken. Op korte termijn zou wat DSP-groep betreft gestart moeten worden met de inventarisatie van de benodigde en gewenste bouwkundige aanpassingen om te bezien of verbouwing ook financieel haalbaar is.

4 Maatregelen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk besteden we in zijn geheel aan de maatregelen die genomen zouden moeten worden wanneer men het voormalig belastingkantoor als MCO in gebruik zou willen nemen. Omdat organisatie en beheer maatgevend zijn voor het uiteindelijke effect van de te nemen maatregelen beginnen we het hoofdstuk daarmee. Vervolgens worden de bouwkundige maatregelen besproken, zowel in de omgeving van het pand als binnen het pand zelf.

4.2 Maatregelen op organisatorisch en beheertechnisch niveau

Onderstaand volgt een puntsgewijze opsomming van maatregelen waaraan naar onze mening op korte termijn een concrete invulling aan gegeven moet worden.

Toezicht en beheer

Naast een goede alarm/camera-installatie en beheerderwoningen op het terrein zijn goede beheerders essentieel binnen het toekomstig MCO. Zij kunnen een belangrijke spilfunctie vervullen als gastheer/vrouw en eenduidig en daadkrachtig optreden. Zij controleren 'aan de poort' welke personen het pand in willen en treden indien nodig meteen op. Daarnaast zorgen zij er voor dat er tussen de verschillende gebruikersgroepen regels worden afgesproken over hoe men met elkaar omgaat. Reeds in dit stadium van de plannenmakerij moet er zo snel mogelijk helderheid komen over de bezetting en kwaliteit van de beheerders. Het idee om beheerderwoningen op het terrein zelf te plaatsen is in dat opzicht erg goed. De beheerders zelf zou van het type 'mij neem je niet in de maling' moeten zijn, aangevuld met een technische beheerder die snel de eerste technische klussen kan verrichten in een omgeving die waarschijnlijk vrij gevoelig is voor vernieling. Punten waar men daarnaast nog aan moet denken, c.q. die men moet regelen:

- Stel samen met de gebruikers huisregels op en handhaaf die ook consequent.
- Geef de huisregels duidelijk aan op de grens tussen openbaar en privé terrein.
- Maak handhavingsafspraken met politie/OM voor als er wel dingen gebeuren. Je moet als het ware in schillen werken: huisregels in het pand, geen gelegenheid bieden, en daarna steeds verder opschalen in overleg met de politie. Vooraf zou al nagedacht moeten worden over hoe men op incidenten en erger reageert.
- Maak afspraken over het al of niet van toepassing zijn van de horecawet in de feestruimte.
- Creëer een goed netwerk van vrijwilligers die ingeschakeld kunnen worden bij allerhande activiteiten binnen het MCO.

Communicatie

Deze maatregel is wat minder 'hard' dan de voorgaande maar niettemin essentieel om de komst van het MCO te laten slagen. Daarbij vallen verschillende doelgroepen te onderscheiden: de toekomstige gebruikers van het MCO, de omwonenden van het MCO en de instellingen/organisaties die te maken hebben met het MCO.

Voor deze drie doelgroepen zal een communicatieplan opgesteld en uitgevoerd moeten worden waarin aangegeven staat hoe de communicatie verloopt tussen gemeente en doelgroepen, welke inbreng er verwacht wordt van de verschillende groepen en hoe de doelgroepen zich tot elkaar verhouden. Het is daarbij van essentieel belang om deze doelgroepen niet alleen achteraf te informeren over genomen besluiten, maar juist vooraf te betrekken bij de besluitvorming zodat het draagvlak voor het MCO vergroot wordt. Het plan zou niet alleen de periode tot de komst van het MCO moeten beslaan, maar ook de periode daarna, wanneer het pand in gebruik genomen is. Ons advies is om zo snel mogelijk met de verschillende groepen in contact te treden om ze te betrekken bij de besluitvorming rond het MCO. De adviescommissie allochtonenbeleid zou daarin een rol kunnen vervullen.

Organisatie

Alhoewel het MCO gericht is op het bieden van ruimte voor elke allochtone organisatie afzonderlijk is het ook voor te stellen dat een aantal activiteiten gezamenlijk worden georganiseerd om elkaar te leren kennen. Dat kan zijn het geven van gezamenlijke voorlichting over kinderopvang, het geven van lessen in de Nederlandse taal, maar ook het organiseren en houden van een gezamenlijke open dag kan tot de mogelijkheden behoren. Deze punten kunnen echter pas ingevuld worden nadat toezicht en communicatie geregeld zijn.

4.3 Maatregelen in de omgeving van het MCO

Wanneer het MCO op de plek van het voormalig belastingkantoor wordt gevestigd zullen ook aanpassingen aan de omgeving van het pand nodig zijn om een uitnodigende en verkeersveilige uitstraling te creëren. Onderstaand een overzicht van maatregelen die nodig zijn om het pand aantrekkelijk te maken:

- Zorg dat het MCO een open en uitnodigende uitstraling krijgt door het weghalen van het hoge hek. Creëer een afscheiding met de openbare ruimte door het plaatsen van een uitnodigender hekwerk en laag groen.
- Zorg voor voldoende parkeervoorzieningen rondom het gebouw.
- Verkeersmaatregelen:
 - a) Leg verkeersdrempels aan om het verkeer te vertragen (geschikt voor de bus, want het is een busroute) of creëer asverschuivingen;
 - b) Stel een parkeerverbod aan de voorkant van het pand in om het overzicht te behouden.
- Geef extra aandacht aan de omgeving zelf: schoon, heel en veilig. Daarvoor zou bijvoorbeeld het MCO een toezichthouder kunnen leveren aan het huidige toezichthouderproject; dat versterkt het draagvlak bij de buurt en verhoogt de betrokkenheid van gebruikers van het MCO bij de buurt. Als gemeente zelf zul je echter ook extra moeten investeren door middel van extra veegbeurten en extra aandacht voor het herstellen van vernielingen.
- De verlichting van de openbare weg moet aangepast worden om de zichtbaarheid en het veiligheidsgevoel te verhogen. Nu is er geel licht; zal wit licht moeten worden met meer lux en grotere gelijkmatigheid. Ook het gebouw zelf zal goed verlicht moeten worden (met mooi licht, geen schijnwerpers of zo).
- Het openbaar groen zal gesnoeid moeten worden voor meer overzicht. Er liggen nu een aantal scholen in het groen, wat de gelegenheid om in te breken verhoogt.

Optionele maatregelen, afhankelijk van de gekozen alternatieven:

- De omgeving van het pand: creëer een route tussen de Tamiltempel en de moskee enerzijds en het MCO anderzijds. Het MCO zal niet gebruikt worden als gebedsruimte maar wel als feestruimte tijdens religieuze feesten; een directe verbinding stimuleert het gebruik van het MCO.
- De omgeving van het pand: wanneer er daadwerkelijk een aparte entree voor de Antilliaanse gebruikers wordt gecreëerd zou het wenselijk zijn de bushalte een stuk te verplaatsen, zodat wachtenden geen last hebben van het MCO.
- De omgeving van het pand: overweeg een afsluitbare brugverbinding te maken over de singel naar de Zuiderzeebuurt om een directe relatie tussen doelgroep en MCO te maken.

4.4 Maatregelen op bouwkundig niveau

Uitgangspunt bij de verbouwing van het voormalig belastingkantoor is dat hier de vernieuwde wet- en regelgeving voor de bouw van toepassing is. In aanvang wordt daarin alle veiligheid aan het risico van brand opgehangen. Op basis van informatie over inrichting en aantallen gebruikers kan men de bezettingsgraadklassen uitrekenen, die weer een rechtstreekse relatie hebben met het aantal vluchtrappen en -routes. In principe moet je altijd veilig in twee richtingen kunnen vluchten richting aansluitend terrein. In ieder geval zijn van toepassing het Bouwbesluit 2002, de gebruiksvergunning, de Arbowet en eventuele eisen van verzekeraars. In de bijlagen geven we een overzicht van de regelgeving die in ieder geval van toepassing is.

Wij beperken ons hier tot een kort overzicht van de meer praktische aanbevelingen die gedurende het VER-proces zijn gemaakt.

Puntsgewijs zijn dit:

- Leg alvast een netwerk voor signaleringssystemen aan. Dit systeem kan dan later altijd makkelijk uitgebreid worden.
- Hanteer een planmatige aanpak om te bepalen wie wat waarin opbergt en hoeveel voldoende afsluitbare bergruimte er dan nodig is. Maak onderscheid tussen vaste compartimenten en losse (behorend tot de inventarisatie), en in gebruikersgroepen (personeel/schoonmaak en onderhoud/ leiding gebruikersgroepen/gebruikers zelf).
- Maak in ieder geval een extra vluchtroute uit de kelder (die niet conflicteert met de ruimte op de b.g. voor Antillianen) en creëer aanvullende routes in overleg met de brandweer.
- Neem inbraakpreventieve maatregelen (zoals Politiekeurmerk) voor het gehele pand.
- Denk aan het invoeren van een pasjessysteem met detectiepoortjes, dat gelijk als toegang voor de lift kan dienen.
- Houd het onderhoudsniveau hoog en knap zaken meteen op wanneer ze stuk zijn.
- Geef instructie over vluchtmogelijkheden wanneer het pand in gebruik genomen wordt en houd regelmatig ontruimingsoefeningen.

De bouwkundige maatregelen kunnen pas uitgewerkt worden na overleg met gebruikers, architect, bouwtoezicht en brandweer. In verband met de grote hoeveelheid aan regelgeving waaraan een dergelijk pand moet voldoen (m.n. het nieuwe bouwbesluit) raden wij aan hier zo snel mogelijk mee te beginnen. Wanneer ook op korte termijn wordt geworven voor een beheerder/toezichthouder zou deze een spilfunctie kunnen vervullen in dit proces.

Bijlagen

Bijlage 1 Betrokken personen bij de veiligheidsscan

- 1 De heer Peter Duursma, wijkagent (?), Politie Noord-Holland Noord
- 2 De heer Dirk Heijkoop, groepschef afdeling Den Helder, Politie Noord-Holland Noord
- 3 De heer Eddy de Jong, sectormanager Triton
- 4 De heer Ronald Smits, communicatiemedewerker gemeente Den Helder
- 5 De heer Rob Treur, directeur Triton
- 6 De heer Henk van der Veen, projectleider Herstructurering
Woningstichting Den Helder
- 7 De heer Hans Westrik, projectleider Veilig Ondernemen, Politie Noord-Holland Noord
- 8 De heer Martin Wieringa, (?), gemeente Den Helder
- 9 De heer Rob Zijlstra, beleidsmedewerker dienst Welzijn, gemeente Den Helder
- 10 De leden van de adviescommissie Allochtonenbeleid

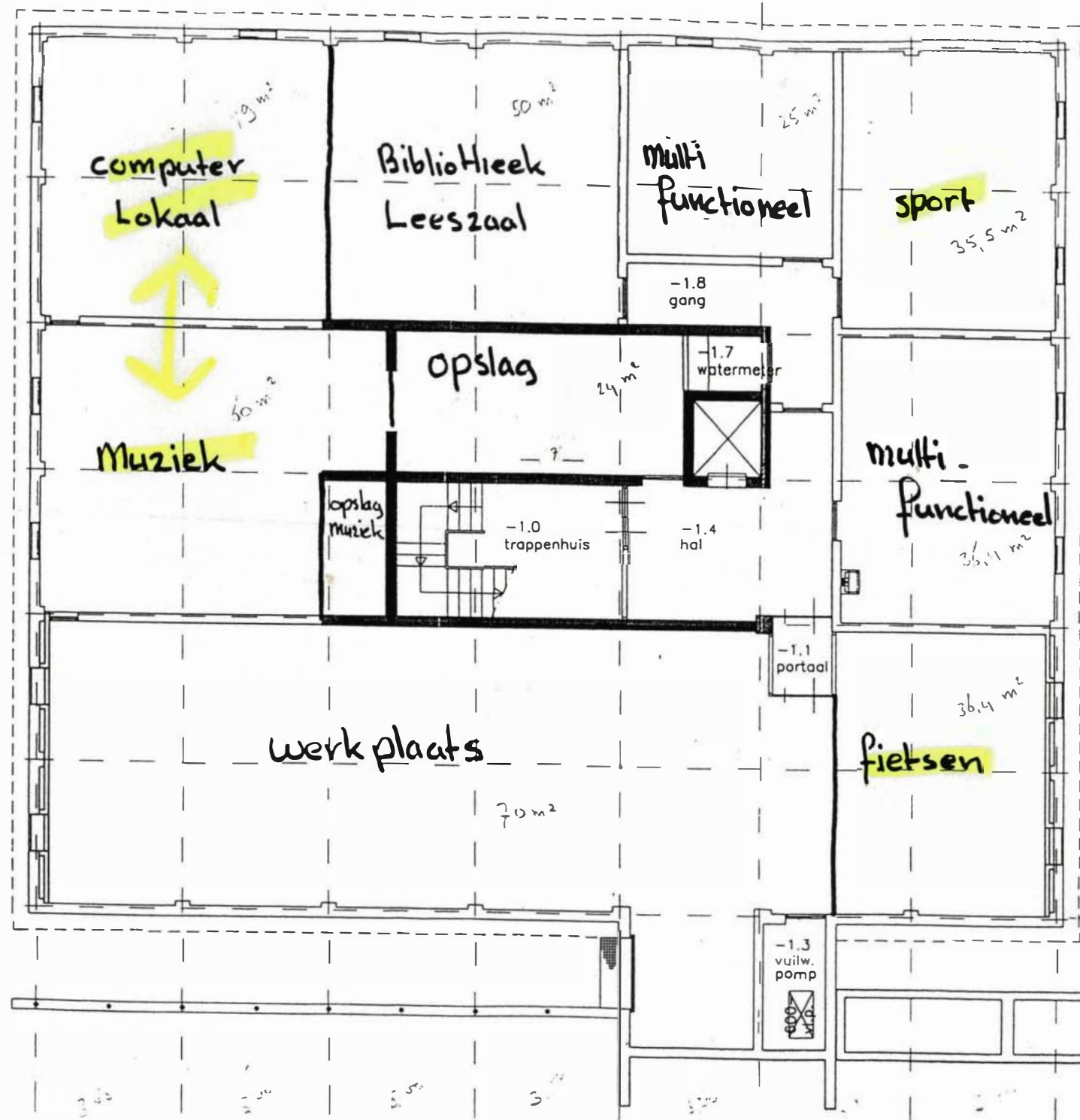
Bijlage 2 Gebruikt materiaal

- 1 Nos ta bai Hulanda...een inventariserend onderzoek naar de situatie van Antillianen/Arubanen in Den Helder, Stg. Forsa/Profor in opdracht van de gemeente Den Helder, Amsterdam februari 2002
- 2 Handleiding Veiligheidseffectrapportage, Berenschot Utrecht en Van Dijk, van Soomeren en Partners, Amsterdam, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, versie 2.0., november 2000
- 3 Advies van de Adviescommissie Allochtonenbeleid over het Multicultureel Centrum, 6 juli 2000
- 4 Advies van de dienst Welzijn van de gemeente Den Helder 'Op weg naar een Multicultureel Ontmoetingscentrum?', ongedateerd
- 5 Beveiliging van gebouwen deel 7, Wijkcentra, Stichting Bouw Research, Rotterdam 1995

Bijlage 3 Gebruikt kaartmateriaal

port ≠ fitnessruimte?
 maar voor doelgroepen
 jeugd / vrouwen / ouderen

353.5

65.1 m²

kelder

- vragen
- entree helder
 - fietsen
 - sport
 - computer naast muziek
 - muziek naast werkplaats
 - rookuit

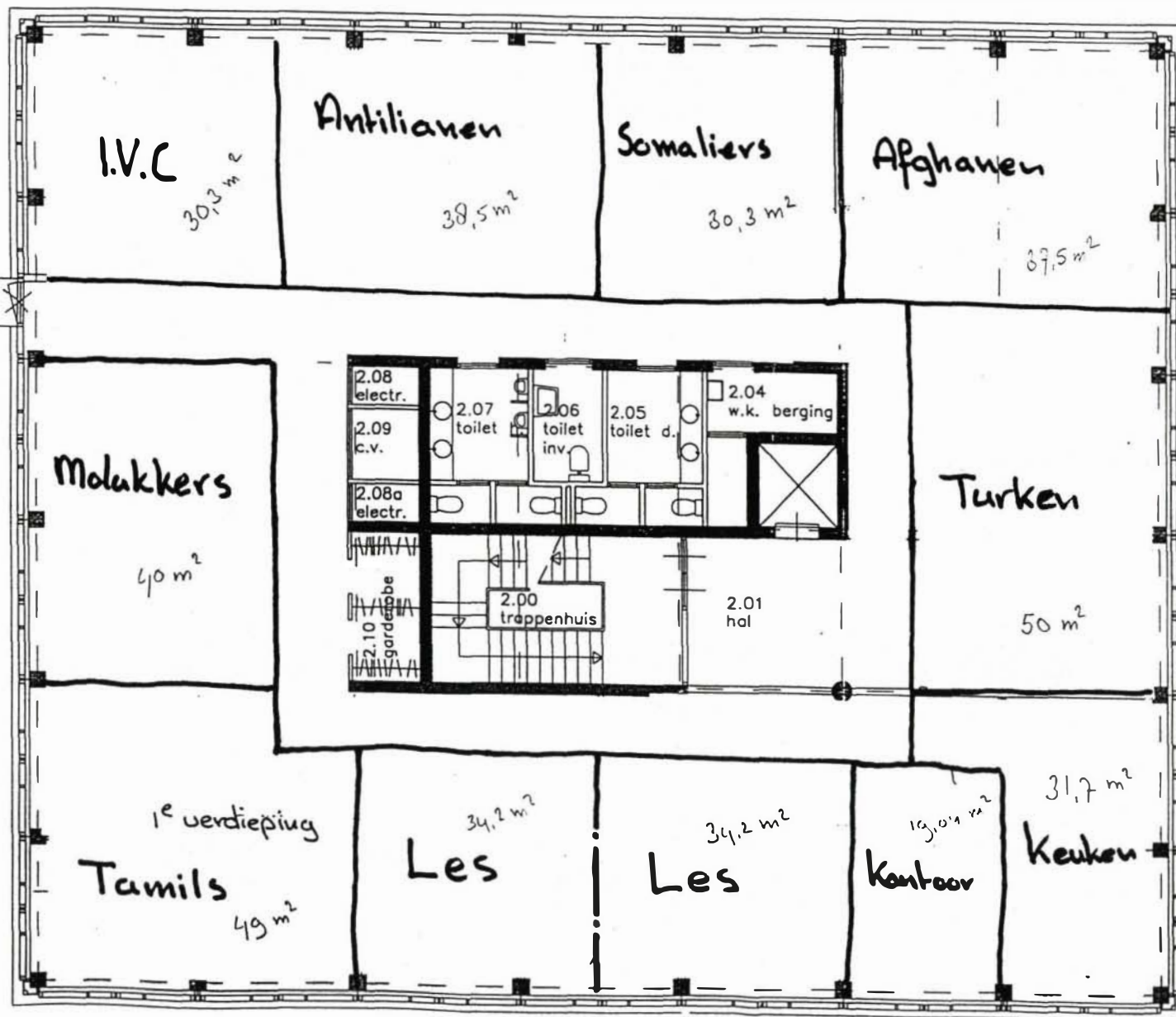

Vragen

- kleine bekeer
- weinig toericht op verkeer
- alleen Surinamers op deze vloer

401,55

2125 m²

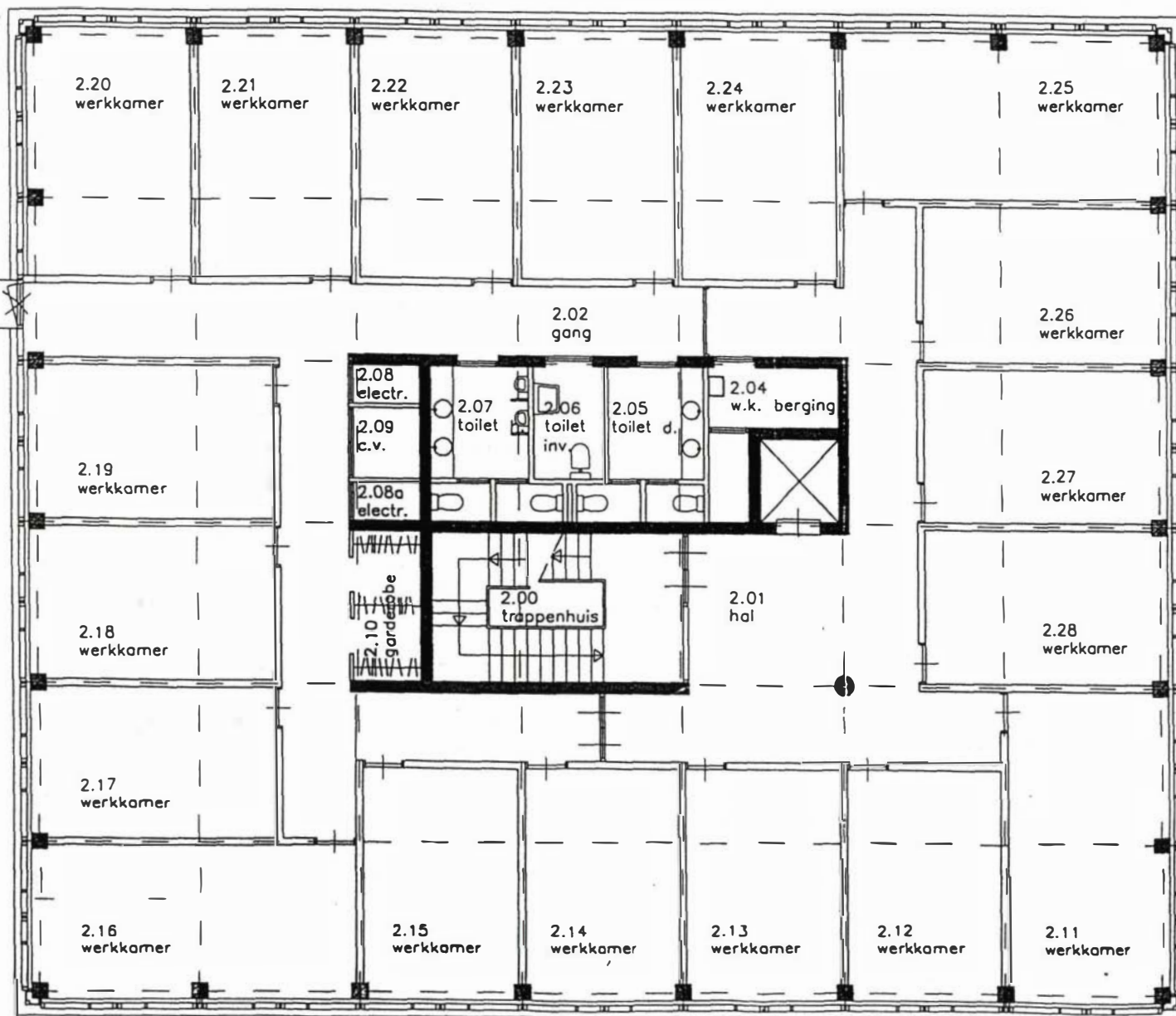

Vragen

- wat is IVC
- veel bereik kintour met toerid op hd en trappenhuis
- bereikbaarheid keuken
- waar keuken niet op dgg

$$395 \text{ m}^2$$

$$+ 125 = \text{m}^2$$

vragen

' kantoor met
permanente beretting
met uitzicht op
de hal

2^e verdieping
Begeleide
Kamerbewoning
en/of kantoor

Bijlage 4 Verslag schouw toekomstig MCO

Datum van opname: 18 april 2002

Tijdstip: 9.00-11.00 uur

Opname: Tobias Woldendorp en waar dit het gebouw betreft in het bijzijn van Henk van de Veen, projectleider stedelijke vernieuwing van de Woningstichting

Verslag: Tobias Woldendorp

Context

Het voormalige belastingkantoor staat aan de Flevostraat in een jaren zestig buurt in Den Helder Zuid. Het gebouw is aan de voorzijde afgescheiden van de weg door een defensief ogend hekwerk met getordeerde punten. In de directe omgeving ligt een cluster samenwerkend voortgezet onderwijs (SAVO). De naaste buur van het toekomstige MCO-complex is een school voor Bijzonder onderwijs. Verderop aan de Annie Romein Verschoorlaan is een ROC vestiging met de afdeling Economie. De straat en parkeerplaatsen worden op het moment van schouwen gebruikt als startpunt voor autorijlessen. Verder is dit deel van de directe omgeving een mengelmoes van voorzieningen variërend van een moskee, een kinderopvang een uitvaartcentrum en een kleinschalige opzet van werken aan huis aan de A.Romein-Verschoorlaan. Ook is er op het terrein grenzend aan het belastingkantoor recent een stuk grond voor een Tamil-tempel gezegend. In de directe omgeving van het belastingkantoor is veel openbare parkeerruimte. Niet ver van het belastingkantoor is het politiebureau. Dit ligt achter de scholengemeenschap en bij onraad kan er snel iemand van het bureau op het terrein aanwezig zijn. De buurt is goed ontsloten met OV; lijn 32 komt er elk kwartier langs en in de spits en avond rijden ook nog extra lijnen. Voor het voormalige belastingkantoor is ter hoogte van de singel een bushalte. De buurt ligt tussen centrum en station Den Helder Zuid in. Aan de andere zijde van het water ligt de Zuiderzeebuurt, een woonbuurt, waar veel Antillianen, een groot deel van de potentiële bezoekersgroep van het MCO, wonen. Het is een jaren zestig wijk, met stempels in afwisselend laagbouw en gestapelde meergezinswoningen. De wijk is bij het schouwen verlaten. Wel ligt er relatief veel zwerfvuil. Dit ondanks een streng handhavingregiem waarbij forse boetes gegeven worden. De woningstichting is als beheerder nauw betrokken bij dit soort regelgeving. Verderop aan de Marsdiepstraat zijn hogere probleemflats, waarvan ook een deel gesloopt zal worden. De problemen in de buurt schuilen hem vooral in het bovenmatig gokken op straat met veel omloop van grote geldbedragen, drugsgebruik (en dus ook handel) en lawaai op straat. Bij slecht weer worden de portieken van de flats gebruikt en "is het haast onmogelijk" om je eigen flat in te komen".

Aan de Krammerstraat, grenzend aan de Zuiderzeebuurt, staat een aantal containers, dat momenteel in gebruik is als buurtcentrum voor de Antillianen. Het bestaat uit een kantoortje, wat bergruimte en wc's en een ontmoetingsruimte, die als feestzaal voor een man of 80 te gebruiken valt. Het complex moet op korte termijn verdwijnen en dat is letterlijk afleesbaar aan de situatie in het veld. De hopen zand zijn bijkans tot aan de voordeur opgehoopt. Dit zand heeft te maken met de omvorming van de zone tot een natuurpark, waarbij een duinlandschap hersteld gaat worden. Beheerder van het complex is welzijnswerker Frances Williams. Op het moment van opname is het wel open, maar is er geen bedrijvigheid.

Het terrein van het belastingkantoor.

Het gebouw staat op een vrij groot stuk grond. Een groot deel is als parkeer en manoeuvreerruimte op te vatten. Een deel is parkachtig gebied op basis van vooral gebiedseigen beplanting: duindoorns en vlier en duinvegetatie. Op zich een mooie goed uitgegroeide beplanting, maar met nogal achterstallig onderhoud, waardoor de paden die er lopen overwoekerd zijn. Voor het gebouw staat een betonnen kunstwerk van Aldert Mantje uit 1983. Het refereert aan de verdedigingslijnes uit WO II, die in het duinengebied liggen en heeft daardoor een nogal defensief karakter, maar past desalniettemin goed. Bovendien is het op te vatten als een potentieel goede zit-en hangplek.

Het complex

Eenmaal achter de hekken staat het pand, jaren tachtig van de vorige eeuw, met ruimten over drie verdiepingen. Het gebouw heeft een op de Flevostraat gerichte entree met trappartij en een hellingbaan aan weerszijden. Bij opname is het pand verlaten, maar er zijn wel een aantal activiteiten in het gebouw. Zo wordt het pand door verschillende minderheidsgroepen reeds gehuurd. De Tamils huren regelmatig een feest/vergaderruimte evenals Molukkers, die ook de keuken beheren. Op de bovenste verdieping is momenteel opslag van verschillende verenigingen (o.a. dansattributen van een Polynesische groepering). Ook is een bovenruimte "verhuurd" aan een jongere Antilliaanse, die een oogje in het zeil moet houden op uren dat er weinig activiteit is. Bij opname wees evenwel nergens op recent gebruik. Zo stond er bijvoorbeeld helemaal geen etenswaar in de koelkast.

Het concept van een groot gebouw met allemaal kleine eigen ontmoetingsruimten getuigt van een eigentijdse visie en vertegenwoordigt meer de tijdsgeest dan een aantal grote ruimten, waarin bezoekers van allerlei gezindten bijeenkomen.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er gebedsdiensten in het MCO komen. De lokalen zijn zuiver op te vatten als vergaderruimte, bijeenkomstruimte en wordt verhuurd ter gelegenheid van grote festiviteiten. Een aantal gebedsruimten zoals de moskee en een nieuw te bouwen Tamil-tempel achter het MCO zijn daartoe bedoeld en het is dan ook positief dat deze in de directe omgeving zijn gelegen.

Aanbeveling:

Een directe relatie tussen de godshuizen en het culturele centrum is wenselijk.

Daartoe is het advies om het MCO te omspoelen met openbare ruimte en geen groot defensief hekwerk om het gebouw te zetten. Wel is er een afbakening van het mijn en dijn wenselijk, maar een looproute tussen het achterland en het ontmoetingscentrum. De praktijk wijst uit dat deze verbinding wenselijk is. In die zin is het goed dat er een fysieke verbinding zou komen tussen het terrein en de Romein Verschoorlaan.

De kelder:

Het voormalige belastingkantoor heeft in de kelder een aantal ruimten, die in het verleden als archiefruimte hebben gefunctioneerd en die door de goede klimaatbeheersing bij de komst van het MCO geschikt gemaakt kunnen worden als ruimten die geen daglicht nodig hebben, maar wel een goede ventilatie (muziek, sport); Opvallend in de ruimten zijn de lage plafonds, de dikke betonnen dragende muren en de vluchtwegen. Opvallend is in deze dat de deuren niet tot de grond toe doorlopen en dus niet toegankelijk zijn voor invaliden en mensen die anderszins slecht ter been zijn. De hoofdvluchtroute is ook in de nieuwe situatie door een aantal andere ruimten heen.

Het trappenhuis is centraal gelegen en ziet er solide en deugdelijk uit.

Het is vreemd dat er een fietsenruimte onder in de kelder is. Dit omdat de ruimte enkel van binnenuit bereikbaar is en de fietsen in door de centrale hal zouden moeten.

Advies:

Geef andere bestemming aan fietsenbox, waarbij de relatie binnen-buiten niet in het spel is.

Begane grond

De begane grond is gelegen op een halve verdiepingshoogte. De ruimte bestaat momenteel uit een aantal kleinere eenheden en een aantal grotere ruimten. De ontmoetingsruimte aan de waterzijde heeft een eigen entree, waarmee deze ruimte erg geschikt is om voor de Antillianen, de meest problematische doelgroep, gebruikt te worden. Een eigen buitenruimte is dan zeer gewenst, enigszins afgescheiden van de rest van de gebruikers. Met een uitbreiding van de buitenruimte aan de zijkant. Tot aan het kunstwerk van Mantje. Het is onnodig dit te verwijderen (duur!) het kan opgenomen worden in de zitomgeving van de Antillianen. Daartoe is het raadzaam de hoofdentree van het MCO meer naar het zuiden te verleggen. Het defensieve hek zou verwijderd moeten worden. Een ontmoetingscentrum van welke signatuur ook moet gastvrijheid uitstralen en geen vijandigheid. Omdat toch enige afscheiding gewenst is, is een meer brede dan hoge haag met daarin eventueel een hekwerk opgenomen nog een markering van het mijn en dijn kunnen vormen.

Adviezen:

Defensieve hek verwijderen. Beplanting handhaven, maar enigszins opschonen en er paden in aanleggen. Zeker naar de achterzijde, waar de entree van de Antillianen is. Bij deze entree kan een eigen terras aan de waterzijde gemaakt worden met mogelijk een vlonder. De eigen entree heeft enkel bestaansrecht als er ook een eigen ingang komt. Daartoe is een wandelpad aan de waterzijde evident. De entree zou dan ter hoogte van het bushuisje uitkomen. Dit is ongewenst. Beter is het de abri te verplaatsen opdat andere wachtenden/uitstappers niet te maken krijgen met rondhangende gasten van het MCO.

Om een brug over het water te trekken vanuit de wijk naar deze entree is een idee, dat afgewezen wordt door de politie, maar die ik zeker optioneel zou willen houden. Zeker indien het een afsluitbaar element zou kunnen zijn en het geen doorgaande route betreft.

In afwijking van de door de Woningstichting aangeleverde principeplattegronden komen niet de Surinamers op deze verdieping, maar de Antillianen. Deze verhuizen van de eerste dan ook naar de begane grond. Op deze verdieping is verder enkel een Manifestatiezaal gedacht, die verhuurd kan worden aan de verschillende gebruikmakende groepen.

Advies:

Het moet mogelijk zijn de ruimte van de Antillianen zo te organiseren dat ze vanuit hun ontmoetingsruimten wel bij de toiletgroep kunnen komen, maar niet bij de centrale hal met het trappenhuis en de lift en daarmee de rest van het centrum. Dat voorkomt uitzwerven. Deze compartimentering kan zo vormgegeven worden dat groepen Antillianen wel visueel contact kunnen hebben met andere gebruikers, maar er in het gebouw fysiek niet mee in aanraking komen. Maak voor de Antilliaanse doelgroep een eigen toiletgroep. Mogelijk dat dit zo georganiseerd kan worden, dat de kinderopvang verplaatst naar de kantoorruimten en dat er een beheerderkantoor komt gekoppeld aan een extra toiletgroep (op de plek van de kinderopvang).

De kinderopvang kan aan de achterzijde een gecompartmenteerde buitenruimte krijgen voorzien van een laag hekwerk (want water).

Bij de entree is een draaideur en een ruimte van de beheerder.

Advies:

Regel bij deze entree het zo, dat er een mobiele detectie geplaatst kan worden voor als er feesten en partijen gehouden worden. Laat zo'n detectieapparaat geen standaard gaan uitmaken van de entree. Zorg voor een permanente gescheiden entree tussen "de anderen" en de Antillianen.

Tevens wordt gepleit om een grotere ruimte te maken voor de beheerder. Dit is een klein hok: vergroting en een mogelijk gecombineerde kantoorruimte, waar ook anderen kunnen zitten te werken heeft de voorkeur.

De bereikbaarheid van de voorgestelde crèche locatie zou ook buitenlangs moeten kunnen. Verder moet de kinderopvang in de door ons geschetste situatie via de feestzaal bereikt worden.

De eerste verdieping

Op de verdieping zijn kantoorruimten, die eenvoudig te transformeren zijn tot units waar per culturele groepering mensen hun ruimte kunnen hebben. In de planvorming neemt de I.V.C. ruimte een belangrijke plaats in. Dit is verenigingsruimte, waar enkel vrouwen komen, vooral van autochtone afkomst.

Aanbeveling:

Omdat er verder op deze verdieping veel mannen vanuit de islamitische cultuur komen is een gescheiden entree wenselijk. Daarin is voorzien. Deze ruimte is van buitenaf via de wenteltrap te ontsluiten. Gebruik van de voorzieningen als toiletgroepen is evenwel niet te vermijden. De meest links gesitueerde WC zou dan de dames-WC moeten worden.

Er wordt niet voorzien in een gemeenschappelijke ruimte, maar gekozen voor het concept dat elke cultuur zijn eigen domein krijgt. Dat sluit goed aan bij de trend dat de verschillende doelgroepen op zichzelf willen functioneren binnen zo'n ontmoetingsruimte wat toch een afspiegeling van de samenleving is.

Aanbeveling:

Houd het concept overeind van de kleinere ruimten voor de verschillende groeperingen.

Bovenste verdieping

Op de bovenste verdieping zijn nu kantoorruimten, die als opslagruimte gebruikt worden. Ook woont er door een Antilliaanse vrouw gewoond. Met medeweten van de Woningstichting. Die gebruikt haar als anti kraakwacht en verhuurt om niet. Bij opname was er evenwel geen spoor van bewoning (lege koelkast). Liftbedieningsruimte is eenvoudig te betreden. Die moet in de toekomst beter afgesloten worden.

In de toekomst zouden hier de zogenaamde Foyer de jeunes eenheden kunnen komen, huisvesting voor Antilliaanse zelfstandige jongeren. Die zitten daar dan zo'n 1.5 jaar totdat ze echt zelfstandig kunnen wonen. De verdieping is gemakkelijk te compartimenteren, waardoor jongens en meisjes gescheiden gehouden kunnen worden. Dat stelt evenwel eisen aan het gebruik van de lift.

Op het platte dak is ruimte om te zitten. Momenteel is er geen dakrand en is het niet geschikt om te verkeren.

Er zou een mooie buitenruimte gemaakt kunnen worden voor de jongeren. Een hekwerk langs de rand is dan wel noodzakelijk. Ook zou er een hek halverwege het dakterras kunnen komen om een de bewoners eerst een eigen terras te geven en dan aansluitend een gemeenschappelijke ruimte. Ook hier is evenwel (jongens/meisjes compartimenteren wenselijk.

Toekomstige ontwikkelingen:

Er zijn plannen om beheerderswoningen op het terrein te maken Ook zijn er ideeën om het wijkcentrum er tegenaan te bouwen en de wenteltrap, die nu een nooduitgang is op te nemen als zelfstandige opgang. Van deze visie zijn geen plannen beschikbaar.

Conclusie

Belangrijkste input voor Veiligheidseffecten. Laat het MCO er komen. Op het moment dat je een MCO op deze locatie weer laat schieten, zoals de geruchten nu de ronde doen, wordt de kans op negatieve effecten groot. Er moet voor de geloofwaardigheid, het vergroten van de betrokkenheid iets gebeuren en wel op deze locatie. Juist omdat in deze wijk de problemen groot zijn en omdat de gelinkte religieuze voorzieningen in de buurt zijn.

Bijlage 5 Interviewverslag politie

Interviewer: Hette Tulner, DSP-groep

Bij de politie leeft de (gebruikelijke) frustratie dat de gemeente te weinig te langzaam doet. Er is een groot Antilianenprobleem in Den Helder, maar bij de gemeente is er niet een aanspreekpunt. Er is één ambtenaar binnen één afdeling die de Antilianen er bij doet. Een tijd geleden is er een advies gegeven door één of andere bureau dat heeft geconstateerd dat er meer in geïnvesteerd zou moeten worden, maar daar is volgens de politie niets mee gedaan. Bij de wijkagent is de frustratie dermate opgelopen dat hij zich heeft laten overplaatsen. De woningstichting wordt door de chef geprezen dat ze veel voor de buurt probeert te doen.

Er was eens

Een wethouder die eens daadkrachtig was. Hij sprak met de woningstichting af dat zij een het oude belastingkantoor zou den opkopen, zodat de gemeente dit als MCO in gebruik zou kunnen gaan nemen. De woningstichting kocht het gebouw. De wethouder bleek echter voor zijn beurt gesproken te hebben, hij had nog geen mandaat om deze afspraak te maken.

Sindsdien zit de woningstichting met een grote kostenpost.

Het ontmoetingscentrum voor Antilianen aan de Krammerstraat is ook bezit van de woningstichting. Dit licht in een wijk die inmiddels afgebroken is. Er zou een alternatieve locatie komen voor deze voorziening, het MCO. Op 1 januari zou dit gereed zijn, zodat de woningstichting het oude gebouw kon slopen.

Dit is dus niet gelukt, waardoor de burgemeester om aandringen van de politiechef in moest grijpen om te voorkomen dat de Krammerstraat werd gesloopt. De politie(chef) verwacht dat als de Krammerstraat wordt gesloten, zonder dat er een alternatief is, er ordeproblemen ontstaan. Er moet dus ook een overbruggingsvoorziening komen voor de periode die waarschijnlijk komt tussen de sloop van de Krammerstraat en de oplevering van het MCO.

Criminaliteitsbeeld locatie

De locatie waar het MCO zal komen kent weinig problemen. Het enige is dat er bij de scholen vorig jaar last werd ondervonden van loverboys. Er is door de politie toen aan gedaan door meer aanwezig te zijn, en sinds dien hebben ze nog niet weer klachten gehoord.

De problemen spelen zich meer af in de aangrenzende woonwijk, waar de Antilliaanse gemeenschap is geconcentreerd. Door sloop van wijken komen ze wel steeds meer dicht bij het MCO.

Naast het MCO loopt een kanaal. Aan de overkant is een woonwijk waar steeds meer Antilianen wonen, maar waar vooral relationele incidenten voorkomen. De wijk daarachter geeft wel veel problemen, vooral geconcentreerd rond de Eendrachtstraat. De Antilianen hebben een straatcultuur en verblijven dus veel op straat. In die straat wordt veel gedeald- ze zijn echter bedreven in het ongemerkt handelen. In de buurt wordt ook veel gedobbel, wat ook weer voor problemen kan zorgen. Tot slot het gummen populair onder de jongeren en minder populair onder nadere omwonenden. Ook is er vaak sprake van geweldsdelicten. In deze buurt komt een cultureel centrum met een kleine politiepost, waarover later meer.

Achter deze wijk was de oude Antilianenwijk, die inmiddels af is gebroken. Er staat alleen nog, in barakken het oude ontmoetingscentrum van de Antilianen aan de Krammerstraat. Dit ontmoetingscentrum levert relatief weinig problemen op. De groep die er komt is niet de groep die veel problemen oplevert. Alleen bij grotere feesten, komen ook meer problematische Antilianen in dit centrum. Dan is er overlast door het verkeer in de buurt. Soms ook onderling geweld, maar weinig bijzonders. Wel onveiligheidsgevoelens bij buurtbewoners. Hier is ook het kamerproject in de buurt waar nieuwkomende jonge moeders en jongeren opgevangen kunnen worden.

Hier waren wel problemen, maar die waren ook deels te wijten aan het feit dat het werd beheerd door iet gekwalificeerd personeel.

Groepen

Het zijn dus vooral de Antilianen die problemen veroorzaken. Volgens de politie is een groot deel van deze gemeenschap persoonlijk, dan wel zijdelings betrokken bij de drugshandel. Er zijn eigenlijk twee groepen binnen deze gemeenschap die problemen geven; de nieuwkomers en de 20 tot 40 jarigen. Volgens de chef bestaat bij de Antilianen een kleine harde kern van 20-30 mensen en zit er een grote groep om heen. Volgens hem geven vooral de –steeds wisselende groep - nieuwkomers problemen en worden zij als ze langer hier zijn rustiger. Volgens de wijkagent zijn het vooral twintigers en dertigers die al langer hier wonen die veel problemen geven. De problemen zijn dus vooral geweldsdelicten en drugshandel. De drugs wordt afgezet aan diverse groepen; Nederlandse, Afghaanse en Tamil verslaafden, maar er is ook veel gebruik van cocaïne in het uitgaansleven door doodsgewone jongeren. De Antilliaanse bevolkingsgroep is sinds 1996 sterk toegenomen en zijn van het begin af aan geconcentreerd geweest in die buurt, al is er een verschuiving door sloop van de buurten waar de problemen begonnen. De Antilliaanse bevolkingsgroep is fragmentarisch opgebouwd. Enerzijds is er een oude splitsing in de eilanden waar ze vandaan komen (al komen de meeste wel van Aruba). Anderzijds wordt er heel gemakkelijk overgestapt van de ene naar de andere groep.

MCO – omgeving

De locatie is op zich goed gekozen. Het staat niet in een woonwijk en staat vlak bij de wijk waar de Antilliaanse gemeenschap woont, zodat ze er wel makkelijk kunnen komen. Wel ligt het naast scholen, maar de activiteiten zullen vooral 's avonds plaats gaan vinden. De wijkchef zou er overigens wel een voorkeur voor hebben als het centrum ook overdag open is, om een alternatief te creëren voor de groepen die nu straat verlijven.

Er moet wel scherp gelet worden dat het probleem van de loverboys niet weer gaat toenemen.

Kenmerkend voor de Antilliaanse gemeenschap is hun wantrouwen jegens de politie. Dat maakt ze moeilijk benaderbaar. Contacten met mensen uit de (problematische) Antilliaanse groepen moet vaak geniepig worden georganiseerd. Men is snel bang dat anderen hen voor verraders aan gaan zien.

De andere groepen geven weinig problemen. De wijkagent noemt de Tamils als tweede groep. Hier gaat het echter veel meer om alcoholgerelateerde incidenten van individuen. De chef heeft het over de Somaliërs, ook met alcoholgerelateerde problemen. Somaliërs zijn in de regel een stuk beter opgeleid dan Antilianen. De wijk afent kan zich mede daardoor voorstellen dat zij zich minder op hun gemak voelen bij Antilianen.

Antilliaanse groepen botsen soms met andere groepen, maar dan gaat het om individuele aanleidingen (vrouwen, drugsdeal, etc).

Andere probleemlocatie

Naast het Antilianenprobleem dat zich vooral rond de Eendrachtstraat afspeelt, kent Den Helder vooral problemen in de Koningstraat, de uitgaansstraat van Den Helder. Vooral rond de coffeeshop(s) is sprake van drugshandel en daaraan gerelateerde problemen.

In een grote uitgaansgelegenheid, de Citadel, waar Nederlanders, Koerden en Antilianen veel komen, zijn weer nauwelijks problemen.

Huidige aanpak politie

Gericht op de Antilliaanse groep is het plan in mei bekende dealers van de straat te halen en zo lang mogelijk op te sluiten om voorbeelden te stellen voor de rest. Deze aanpak blijkt preventief goed te werken om de zomer wat rustiger door te komen. Daarna past de politie locatiegebonden veel surveillance toe op de Koningstraat en de Eendrachtstraat. In de zomer worden daar speciaal mensen voor vrij gemaakt om de orde te handhaven. Dealen heeft dan weinig prioriteit, er wordt dan vooral opgetreden tegen gummen, huisvuil op straat, verkeersagressie e.d.

Politie is nu niet bij machte om goed te reageren. Ze vinden dat ze er te veel alleen voor verantwoordelijk worden gesteld en te weinig gesteund worden door de gemeente.

Ze hebben zelf te weinig mankracht in de wijk. Er moeten ook meer politiemensen in deze buurt komen, nu is de problematiek niet meegenomen in de mankracht die de wijk/district?

De politie grijpt nu soms niet in uit angst. Vooral na een incident dat politieagenten aan werden geklaagd omdat ze Antilianen mishandeld zouden hebben bij een aanhouding zit de schrik er bij sommige agenten goed in. Ze voelen zich niet gesteund. De vorige dag is er nog een orde-incident geweest dat de politie niet in heeft gegrepen omdat ze onvoldoende mensen op konden trommelen.

MCO – Krammerstraat

De ontmoetingsruimte voor Antilianen aan de Krammerstraat geeft niet bijzonder veel overlast. Er is wel sprake van op straat hangende Antilianen er in de buurt en aan en af rijdend verkeer. De Antilliaanse volksgebruiken geven wat overlast, zoals het "gummen" en ander macho rijgedrag.

De wijkagent verwacht geen toename van de problemen in het MCO, eerder een afname omdat de ruimte groter is en er dus minder problemen ontstaan doordat mensen te dicht opeen gepakt zitten.

De chef meent dat de groep wel makkelijk problemen kan gaan geven. Ook verwacht hij dat het MVO een grotere bredere groep Antilianen zal trekken dan de Krammerstraat.

MCO – Voorwaarden en preventie

Een belangrijke voorwaarde van de politie om akkoord te gaan met het MCO is dat er goed gekwalificeerd personeel komt dat berekend is op haar taak. Dat heeft vooral te maken met opleiding – absoluut niet een paar Melketeers met deze taak belasten - met de instelling van de mensen en met een gevoel voor de Antilliaanse groep.

Verder moet het beheer goed zijn geregeld. Het beheer moet duidelijke huisregels stellen en die goed handhaven. Wapens moeten buiten de deur worden gehouden volgens de chef desnoods met beveiligingspoortjes of fouilleren bij de deur. Ook kunnen camera's worden gebruikt.

Het beheer moet ook contacten onderhouden met de scholen eromheen om problemen te voorkomen en om snel te kunnen reageren als er problemen komen.

Er moet opgepast worden met de combinatie MCO en het kamerproject. Dit is een kwetsbare groep die niet juist in contact moet worden gebracht met een eventuele probleemgroep in het MCO.

MCO – Politie

De wijkagent heeft het in het interview nog over et plan dat er ook een kantoortje voor de politie in het pand komt als aanspreekpunt en voor het kennen en gekend worden. De chef heeft hier echter grote bezwaren tegen. Het moet duidelijk zijn dat de politie het beheer niet op zich neemt. De politie moet niet om de haverklap naar het MCO moeten. Het goede personeel van het MCO moet nauwe betrokkenheid van de politie onnodig maken.

Ook wilt politie ervoor waken de rol van sociaal-cultureel werker op zich te nemen, dat is haar taak niet, en het werkt bovendien verwarrend omdat de politie dan twee gezichten heeft tegenover de doelgroep, sommigen gedragen zich als sc werkers, anderen als politiemensen. Dat schept geen duidelijkheid. In het verleden heeft de politie hier slechte ervaringen mee op gedaan.

Wel zal de wijkagent contact houden en waarschijnlijk als contactpersoon fungeren. Afspraken over de opvolging van incidenten door de politie worden vast gelegd in het veiligheidsplan van het MCO.

Verder heeft de politie een speciale politie veiligheidsadviseur aangetrokken (Hans Westrik) en is de politie al vroeg bij de planvorming betrokken geweest.

De politiechef blijkt zijn eigen ideeën te hebben over het MCO. Hij heeft het MCO nodig om de overlastgevende mensen in de Eendrachtstraat daar te weren en te verwijzen naar het MCO. Daarom zou hij ook willen dat het MCO vroeger op de dag de deuren opent.

De vraag of dat niet een ongewenste concentratie van de probleemgroep in de hand werkt, vindt hij een goede. Hij erkent dat er voor een dergelijk beleid meer opvangvoorzieningen moeten komen.

Er zou eens moeten komen

één regieambtenaar met duidelijke bevoegdheden om partners aanwijzingen te geven die regie voert over aanpak Antillianen door verschillende gemeentelijke afdelingen, politie, welzijn, hulpverlening, woningstichting en buurt.

Bijlage 6 Overzicht geconstateerde risico's

Tijdens het uitvoeren van een veiligheidsscan op 6 mei 2002, als onderdeel van de (verkorte) Veiligheidseffectrapportage voor het Multicultureel Ontmoetingscentrum in Den Helder is een overzicht gemaakt van mogelijke veiligheidsrisico's. Op grond van het overzicht is de aanwezigen gevraagd een prioritering aan te geven. Deze is hieronder weergegeven; de risico's met de hoogste prioriteit staan bovenaan.

1. Gesignaleerde risico's in het MCO

Prioriteit	Risico
1 (vier stippen)	Confrontaties (gepaard gaand met geweld) tussen verschillende gebruikersgroepen
2 (drie stippen)	Ondeskundig of onvoldoende beheer en toezicht (door 'goedwillende beheerders')
3 (twee stippen)	• Drankge- en -misbruik • Protocollering werkt niet: teveel culturele verschillen
4 (één stip)	• Geluidsoverlast • Ruzies tussen personen met een al of niet 'zakelijk' conflict (geld, handel, vrouwen, drank) • Het wegsturen van bezoekers (uitvloeisel van beheer) • Elkaar moeilijk verdragende bezoekersgroepen (feesten vs. de 'vaste' gebruikers) • Toeloop van criminelen
5 (geen stippen)	• Paniek bij ruzies/vechtpartijen in het pand, m.n. bij grote activiteiten • Brandveiligheid (kelder) • Heling • Groepen die het centrum als 'eigen' beschouwen met uitsluiting van andere groepen • Gebrekkige communicatiemiddelen (zoals intercom) • Onbekendheid met het gebruik van technische hulpmiddelen • Moeilijk tot afspraken kunnen komen door taal/cultuurverschil • Gebrekkige crisisinterventie • Ontbreken van autochtonen in het centrum • Sabotage vanuit omwonenden

2. Gesignaleerde risico's in de omgeving van het MCO

Prioriteit	Risico
1 (6 stippen)	Drugsdealen (in schoolomgeving)
2 (4 stippen)	Hanggroepen buiten/voor het centrum met intimiderend gedrag
3 (2 stippen)	• Verkeersoverlast (autogummen) • Confrontaties met omwonenden
4 (één stip)	Intimidaties voor de ingang van het centrum
5 (geen stippen)	• Buurtbewoners nemen recht in eigen hand en zoeken confrontatie • Geluidsoverlast • Overlast voor omwonenden bij (massaal of dronken) verlaten van het pand • Onvoldoende verlichting • Routes naar/van het pand • Vervuiling omgeving • Ontstaan van een tippelzone • Aantrekkingskracht MCO op AZC • Onvrede bij bepaalde groepen bij toekennen woonruimten • Drankgebruik toestaan of niet? • Onoverzichtelijke plekken (nodigen uit tot deuren)

3. Overzicht van de risico's in wisselwerking tussen omgeving en MCO

Prioriteit	Risico
1 (drie stippen)	• Acceptatie/draagvlak van de buurt • Het er niet komen van het MCO • De frequentie en kwaliteit van toezicht en middelen
2 (één stip)	Geluidsoverlast door groepen die buiten hangen
3 (geen stippen)	• Slechte beeldvorming bij omgeving door onvoldoende communicatie • Signalering en alarmopvolging door hulpdiensten; afstemming inzet en hulp op elkaar • Geluidsoverlast • Continuïteit en borging afspraken

Bijlage 7 Overzicht relevante regelgeving

Voorafgaande aan de maatregelen

Onderstaande aanbevelingen zijn nodig om het complex te bekaderen met al die zaken die van groot belang zijn als je bijvoorbeeld entrees en routing in zo'n gebouw zou willen wijzigen en gaat compartimenteren, etc.

Algemeen

Uitgangspunt is dat hier de vernieuwde wet- en regelgeving voor de bouw van toepassing is. In aanvang wordt daarin alle veiligheid aan het risico van brand opgehangen. Het gebouw kent nogal wat functies en menging en roept ook bij deskundigen nog talloze vragen op voor wat betreft de uitleg van die vernieuwde regelgeving (de Brandweer in vereniging bijeen heeft al bij VROM alarm geslagen). Op dit moment kun je dus minder hard in detail op uitvoeringsniveau eisen stellen dan voorheen omdat men het nog niet helemaal over de uitleg eens is.

In ieder geval zijn van toepassing:

- 1 'Bouwbesluit 2002', sub 'bestaande bouw' (landelijk geldend).
- 2 'Gebruiksvergunning' (= 1 + gebruiksvoorwaarden van gemeente, brandweer, etc.).
- 3 Arbowet (-besluit,-regeling, -besluit).
- 4 Aanvullend: eventuele eisen van verzekeraars en eigen beheer-wensen.

1 Bouwbesluit en 2 Gebruiksvergunning

Het Bouwbesluit is ook van toepassing voor bestaande bouw (waaronder ook vluchtwegen,-trappen, -deuren) maar de minimum eisen zijn eigenlijk te laag. De gemeente mag alleen maar zaken van niet-bouwkundige aard aan die Bouwbesluit-eisen toevoegen, zoals:

- bereikbaarheid van het gebouw voor brandweervoertuigen;
- beschikbaarheid van bluswater;
- aanwezigheid brandmeld- en ontruimingsinstallatie;
- aanwezigheid rook- en warmteafvoer voorziening;
- aanwezigheid kleine blusmiddelen;
- maximale bezetting;
- inrichting van het gebouw;
- opslag van gevaarlijke stoffen.

In praktische zin is er voor de gemeente ruimte die bouwkundige zaken in detail op te plussen.

Dit complexe geheel dient vooraf gegaan te worden door een oriëntatie door de opdrachtgever op :

- 'Bouwbesluit 2002' (VROM);
- 'Handreiking Brandpreventiebeleid bestaande bouw' (2002) (NIBRA/TAC/BZK)
- 'Een brandveilig gebouw bouwen/ installeren' (2002-editie) (NBF/VNG) en bijgaande Normenlijst

3 **Arbowet (-besluit,-regeling, -besluit)**

Als je het onder 1. en 2. genoemde tot het absolute 'wettelijke minimum' terugbrengt, trekt de Arbowet etc. dat wel weer op het gewenste niveau. In de bekende gebruikelijke verplichtingen in de werkgever/werknemer-situatie ("u dient hoe dan ook maar voor een veilig en gezond gebouw te zorgen") is er (in)direct een heel pakket aan verplichtingen voor derden, de 'Organisatie bezoekers', met bedrijfshulpverlening (BHV), ontruiming, etc. Indirect lopen die verplichtingen doorin allerlei bouw- en installatietechnische voorzieningen.

Ook hier het advies aan opdrachtgever in deze fase te oriënteren op:

- Arbo-informatieblad AI-10 'Bedrijfshulpverlening' (2001) (SZW/Sdu);
- Ontruimingsplannen en -oefeningen (2001) (NIBHV/NIBRA).

4. **Aanvullend**

Verzekeraars zullen na risico-inschaling, op basis van een beveiligingsplan, zeker hun eisen stellen. Bouwkundige maatregelen voor bereikbare ramen en deuren en compartimentering van waardevolle zaken, aangevuld met inbraaksignalering en aansluiting op een PAC. CCTV en toegangscontrole zijn natuurlijk ook uitstekende hulpmiddelen in het beheer, maar zijn kostbaar.

Bijkomend voordeel van die inbraaksignalering is dat tevens een deel van het risico brandstichting kan worden afgedekt, een 24-uurs controle op ongewenst gebruik van vluchtdeuren gerealiseerd kan worden en eventueel geïntegreerd kan worden met toegangscontrole, ontruiming, etc. bij toepassing van een netwerk dat geschikt is voor dit soort integraties. Grote scholen (1000-2000 leerlingen) hebben hier goede ervaringen mee.

Advies is dus in ieder geval rekening te houden met een 'netwerk' voor signaleringssystemen waarvan later toe te passen uitbreidingen ook gebruik kunnen maken.

Planmatige aanpak

Er dient een voorlopig plan volgens onderstaande punten gemaakt te worden:

- 4 Inventariseren aan welke wet- en regelgeving 'de organisatie' zich moet houden.
- 5 Relevantie bepalen en prioriteiten stellen.
- 6 Vertalen van de wet- en regelgeving naar 'de organisatie'.
- 7 Opzetten structuur voor implementatie, controle en training van (nieuwe) medewerkers.
- 8 Implementatie van de aanpak in 'de organisatie', waaronder bewustmaking van de medewerkers en bezoekers.
- 9 Ondersteuning van de verantwoordelijke veiligheidsmedewerkers bij uitvoering van taken.

Normenlijst

NEN-EN 179 Sluitingen voor nooduitgangen

Hang- en sluitwerk - Sluitingen voor nooduitgangen met een deurkruk of een drukplaat - Eisen en beproevingsmethoden (1997 + wijzigingsblad A1: 2001)

NEN-EN 671 Brandslangsystemen (3 delen, 2001)

1. Brandslanghaspels met vormvaste slang
2. Brandslanginstallatie met plat-oprolbare slang
3. Onderhoud brandslang-haspels (1.) en -installaties (2.)

NEN-EN 1125 Panieksluitingen

Hang- en sluitwerk - Panieksluitingen voor vluchtdeuren met een horizontale bedieningsstang
Eisen en beproevingsmethoden (1997 + wijzigingsblad A1: 2001)

NEN 1814 Toegankelijkheid

van buitenruimten, gebouwen en woningen (2000)

NEN-EN 1838 Noodverlichting

Toegepaste verlichtingstechniek
Noodverlichting (1999)

NEN 2559 Onderhoud draagbare blustoestellen (2001)

NEN 2535 Brandmeldinstallaties

Brandveiligheid van gebouwen - Brandmeldinstallaties
Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (1997)

NEN 2575 Ontruimingsinstallaties

Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsinstallaties
Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (2000)

NEN 2654 Brandmeldinstallaties

Eisen voor het beheer, de controle en het onderhoud (1993)

NEN 3569 Veiligheidsbeglazing in gebouwen (2001)

NEN 5096 Inbraakwerendheid

Gevelelementen met deuren, ramen, luiken en vaste vullingen - Eisen, classificatie en beproevingsmethoden (1998)

NEN 6088 Vluchtroute-aanduiding

Brandveiligheid van gebouwen - Vluchtroute-aanduiding - Eigenschappen en bepalingsmethoden (2000 - ontw.NL)

NTA 8112 Bedrijfshulpverlening

Aanbevelingen voor ontruiming, hulpverlening en documentatie
Nederlands Technische Afspraak (2001)

NEN-EN 13633 Elektrisch gestuurde vluchtdeursluitingen

Hang- en sluitwerk - Elektrisch gestuurde systemen voor
vluchtdeursluitingen - Eisen en beproevingsmethoden
(1999 - ontw.EN)

NEN-EN 13637 Elektrisch gestuurde nooddeursluitingen

Hang- en sluitwerk - Elektrisch gestuurde systemen voor
nooduitgangen - Eisen en beproevingsmethoden
(1999 - ontw.EN)

Bijlage 8 Samenvatting voor raadsvoorstel

Veiligheidsscan

Binnen de gemeente Den Helder bestaan plannen voor de vestiging van een Multicultureel Ontmoetingscentrum in het voormalig belastingkantoor aan de drs. F. Bijlweg. Voordat men deze plannen tot uitvoer gaat brengen wil de gemeente graag inzicht in mogelijke veiligheidsrisico's die zich voor kunnen doen wanneer het MCO er komt. Zij heeft daarom aan DSP-groep gevraagd een veiligheidsscan uit te voeren voor het beoogde pand. Deze veiligheidsscan houdt in dat DSP-groep samen met de personen/instanties die op veiligheidsgebied betrokken zijn/worden bij het pand, tijdens een aantal workshops boven tafel heeft proberen te krijgen welke veiligheidsrisico's er kunnen kleven aan de komst van het MCO. Tevens heeft zij aanvullende interviews gehouden met gemeente, politie, welzijnsstichting en woningcorporatie, en heeft zij aanvullend materiaalonderzoek gedaan en de omgeving van het toekomstige MCO geschouwd.

Op basis van de geconstateerde risico's hebben de betrokkenen een aantal oplossingsrichtingen geformuleerd met daarbij een overzicht van in ieder geval te nemen concrete maatregelen. Dit proces is door DSP begeleid, inhoudelijk aangevuld en vastgelegd in een rapportage.

Uitgangspunten MCO

Bij de vestiging van het MCO in het voormalig belastingkantoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- multicultureel centrum op de verdiepingen -1, 0 en 1;
- foyer de Jeunesse op verdieping 2;
- elke allochtone groepering een eigen kantoor/ruimte, aparte toegang voor het Antillianencentrum;
- MCO gericht op alle leeftijdsgroepen (met enige kanttekeningen over de jeugd);
- gezamenlijke feestzaal;
- geen religieuze functies;
- ook gericht op omliggende buurt (wereldrestaurant, kinderopvang).

Veiligheidsrisico's

Onderstaand volgt een korte, puntsgewijze opsomming van de belangrijkste risico's die zijn geconstateerd. Deze zijn gegroepeerd in drie categorieën:

- 4 Risico's in het pand:
 - a. confrontaties tussen verschillende gebruikersgroepen
 - b. ondeskundig of onvoldoende beheer en toezicht
 - c. drankge- en misbruik
 - d. geluidsoverlast
- 5 Risico's in de omgeving van het MCO:
 - a. drugsdealen (in de schoolomgeving)
 - b. hanggroepen rond het MCO met intimiderend gedrag
 - c. verkeersoeverlast
 - d. confrontaties met omwonenden
- 6 Risico's in wisselwerking MCO <-> buurt:
 - a. acceptatie/draagvlak buurt door onvoldoende communicatie
 - b. het er niet komen van het MCO
 - c. frequentie en kwaliteit van toezicht en middelen (van bijv. politie en gemeente)
 - d. geluidsoverlast door rondhangende groeperingen

Naast deze risico's die vooral met de gebruikers van het MCO te maken hebben is er gebouwtechnisch nog een aantal risico's die liggen in de sfeer van brandpreventie, inbraakpreventie, vluchtmogelijkheden en het goed kunnen scheiden van verschillende gebruikersgroepen (ook gescheiden toiletblokken bijvoorbeeld). Deze risico's zijn nog niet nader te definiëren omdat nog niet bekend is hoe de precieze indeling van het gebouw gaat worden. Bovendien is de vernieuwde wet- en regelgeving voor de bouw van toepassing, die zelfs voor de deskundigen nog vele vragen oproepen.

Alternatieven, aanbevelingen en maatregelen

Op basis van de geconstateerde risico's kun je bepalen welke alternatieven er mogelijk zijn ten aanzien van het MCO. Omdat het hier gaat om één bestaand pand in een bestaande omgeving zijn slechts twee alternatieven te benoemen. Het ene alternatief gaat ervan uit dat de veiligheidsrisico's die geconstateerd zijn niet onoverkomelijk zijn en impliceert dus de komst van het MCO in het voormalige belastingkantoor. Het andere alternatief zou zijn dat men op grond van de geconstateerde veiligheidsrisico's afziet van de vestiging van een MCO op die plek.

DSP-groep is echter van mening dat het niet doorgaan van het MCO een groter risico oplevert dan wanneer het MCO er wel komt op die plek en adviseert dus de komst van het MCO in het voormalig belastingkantoor. Redenen daarvoor zijn dat het pand in de buurt van de beoogde doelgroepen komt te liggen, veel relaties met omliggende functies mogelijk zijn en tegelijkertijd voldoende geïsoleerd ligt om de overlast te beperken.

Wanneer we kiezen voor dit alternatief en nog even terugkijken naar de uitgangspunten en de geconstateerde risico's zou men op het gebied van maatregelen in ieder geval rekening moeten houden met de volgende te nemen maatregelen:

- **Compartimentering van verschillende delen van het gebouw.** Dit geldt bijvoorbeeld voor het voorzien in een aparte toegang voor de kinderopvang en het Antillianencentrum, maar heeft ook te maken met de scheiding tussen mannen en vrouwen die door sommige groeperingen gewenst is. Een belangrijk aspect is daarnaast de absolute verticale scheiding tussen de Foyer de Jeunesse en het MCO. Het gaat hier om twee verschillende functies waarvan het wenselijk is dat deze gescheiden blijven (verschillende gebruikers met verschillende tijdstippen en manieren van gebruik). Compartimentering kan gerealiseerd worden door bijvoorbeeld gescheiden toegangen, een pasjessysteem dat alleen toegang tot bepaalde delen van het gebouw biedt (inclusief de liften) en bouwkundige scheiding van verdiepingen (door wanden te plaatsen) maar brengt uiteraard aanzienlijke kosten met zich mee. Ook zal een en ander in nauw overleg met de brandweer in gang gezet moeten worden aangezien ook vluchtroutes daarmee veranderen.
- **Aanpassen gebouw en omgeving van gebouw.** Los van de vraag hoe men compartimenteert zal het gebouw en de omgeving aangepast moeten worden aan het gebruik door veel verschillende groeperingen. Dat betekent goede toegankelijkheid, voldoende parkeervoorzieningen, een uitnodigende entree, goed afsluitbare ruimtes, voldoende toiletruimte (gescheiden), opbergplekken, vergaderplekken, specifieke aanpassingen aan verschillende activiteiten (ook buiten!) etc.
- **Toezicht en beheer.** Niet alleen in de vorm van een goede alarm/camera-installatie en beheerderswoningen op het terrein, maar bovenal door goede beheerders die een belangrijke spilfunctie binnen het MCO kunnen vervullen en eenduidig en daadkrachtig op kunnen treden.

Zij controleren 'aan de poort' welke personen het pand in willen en treden indien nodig meteen op. Daarnaast zorgen zij er voor dat er tussen de verschillende gebruikersgroepen regels worden afgesproken over hoe men met elkaar omgaat.

- Communicatie. Deze maatregel is wat minder 'hard' dan de voorgaande maar niettemin essentieel om de komst van het MCO te laten slagen. Daarbij vallen verschillende doelgroepen te onderscheiden: de toekomstige gebruikers van het MCO, de omwonenden van het MCO en de instellingen/ organisaties die te maken hebben met het MCO. Voor deze drie doelgroepen zal een communicatieplan opgesteld en uitgevoerd moeten worden waarin aangegeven staat hoe de communicatie verloopt tussen gemeente en doelgroepen, welke inbreng er verwacht wordt van de verschillende groepen en hoe de doelgroepen zich tot elkaar verhouden. Het is daarbij van essentieel belang om deze doelgroepen niet alleen achteraf te informeren over genomen besluiten, maar juist vooraf te betrekken bij de besluitvorming zodat het draagvlak voor het MCO vergroot wordt. Het plan zou niet alleen de periode tot de komst van het MCO moeten beslaan, maar ook de periode daarna, wanneer het pand in gebruik genomen is.

De bouwkundige maatregelen kunnen uiteraard pas uitgewerkt worden na overleg met gebruikers, architect, bouwtoezicht en brandweer. Maatregelen die ons inziens zeker genomen moeten worden betreffen het vergroten van de beheerdersruimte bij de entree, het verplaatsen van de fietsenkelder, en het verplaatsen en ook van buitenaf toegankelijk maken van de kinderopvang en de Antillianen-ontmoetingsruimte. In verband met de grote hoeveelheid aan regelgeving waaraan een dergelijk pand moet voldoen (m.n. het nieuwe bouwbesluit) raden wij aan hier zo snel mogelijk mee te beginnen. Wanneer ook op korte termijn wordt geworven voor een beheerder/toezichthouder zou deze een spilfunctie kunnen vervullen in dit proces. Ten aanzien van de communicatie is ons advies om zo snel mogelijk met de verschillende groepen in contact te treden om ze te betrekken bij de besluitvorming rond het MCO.